

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును. 310903

Vol. 11

ప్రకటనము 11

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ మే నెల 3-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, ప్రతమాస బహుళ అమావాస్య 30.

No 23
సంచిక 25

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాఢ గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవంతిది

కలన్దుల మాన్దును, నాయుపుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారబోలుచు, పోట్లగొట్టును.
బెయ్యకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును గురదనుతొలగించును.

ఈమందును తుక్కుగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి కష్టభారములను తొలగించి దేహమున
కాఠోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ బామచున్నారు.

1-నిడబ్బితో నహా పీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింటి నుండవలసింది.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టిరీతి మదరాసు.

విశాకు మంచి నమయము

మాకు ద్దేనియవయస్సు విస్తార ప్రసాదమును

తగ్గుదల ధర ప్రకారము

యిచ్చి వేయబడును

నేర్చుకో మీరు మావ ర్తకశాలకు వచ్చి, ధరల విషయమై తెలిసికొనవచ్చును

లేక

ధరలపట్టికకై వ్రాసిన పంపబడును.

నెన్సర్ ఆండు కో (లిమిటెడ్)

మద్రాసు.

అద్దరు చిన్నదియైనను లేక పెద్దదియైనను మిక్కిలి శ్రద్ధతో చేయబడును

పట్టులుతీర్చిన డైమండుగాజులు

8 నం॥ సవరములతో తయారగును జత 1 కి చేదారము నచా మజారి రు॥ 10.

బోలు చేలి గొలుసులు

4 నం॥ సవరములతో తయారు చేయవచ్చును. తయారునచా మజారి జత 1 కి రు॥ 14

గెట్టి గొలుసులు

5 నం॥ సవరముల వరకు తయారు చేయవచ్చును జత 1 కి మజారి రు॥ 10, 15 వరకు గలదు.

(5) 172 పుటలుగల అంగ్లమైన మా క్యాటలాగు 1 కి ధర రు॥ 1-0-0.

ఉమ్మడి రామయ్యకెట్టి, గురుస్వామికెట్టి కంపెనీ నవాబపూర్లో, చైనాబజారులో, మదరాసు.

క్రొత్తనాటకము! **రాజకళింగ గంగు** మంచినవలలు!

ఆంధ్రదేశ రాజచంద్రుడగు కళింగ గంగు చరిత్రము!
ఆంధ్రదేశ కవించంద్రుడగు వేములవాడ భీమకవిప్రభావము!

తెలుపునాటకరాజము. వెల 0-10-0 అణాలు. చందాదాపులకు 0-8-0
డిజైన్ ప్రసవలలు. సాంఘికనవలలు.

(1) పరిమళ 1-0-0 (3) నీరద 0-12-0
(2) సాధన 0-12-0 (4) ఆరణ్యిక 0-12-0
(5) రజని (బంకిమచంద్రుని నవల) రు 1-0-0

క్రొత్తక్యాటలాగు } ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, కాకినాడ.
సిద్ధమైనది }

అత్యద్భుతకుమ్మరోగనివారిణి

కేట్లాగు యినాం! కాలవిమర్శన తేకుండా బోషధమును సేవింపవచ్చును కేట్లాగు యినాం!!

రు॥ 116-0-0 లు బహుమానము గుణములేదని రుజువుచేయువారి కీయ్యబడును

ఈ దివ్యవధము చిరకాల స్నేహముచే ఒక గొప్ప ఘోష మహాత్మునిచే జరిగింది. ఇది సేవించిన ఎరువు, కలలు, రాశిచర్మపు మచ్చలు, తేలుపు మొదలగు అపారదోషములు క్షుణ్ణమున తేలండుట ఎట్లు వారిన మోపును, అరకాళ్లు, అచేతులు, కళ్ళలోగానెడు చర్మము మొదలైనవాటిని ఖండించి కఠినకాంతిని కలుగ జేయును. వలకరిపోయిన కేట్లు యథాప్రకారము కచ్చును. 1 నెలకు సరిపోవు బోషధము రు॥ 8-0-0, 2 నెలలకు రు॥ 19-0-0, రోహిణిఖర్చు చేస. మాయాదృష్ట రోహిణిముఖ బయలుజేయును. బాగ్రత్త! మోసపోకుదు !!

సవాయిమాధరి:- ఈ మార్గము మాచే న్యాయముగా కనిపెట్టుబడింది. యిది 40 రోజులు సేవించిన పొక్కు, రొచ్చు చిట్ట 1 కి, అత్త, కొరకు, అంటి, కుడుపు, కాటు రొచ్చుటాకి చిద్రు, బట్టి-మొదలగు ఎటువంటి సవాలురొగ మైనను నిజారింది, తీర్చిదిద్ద సహమేమామలును. మచ్చలు, కీళ్లనొప్పులు దురదపోట్లు చీముకాయ, సేవారకాలులను ఖండించును. ఏవాఢ్యమైనను నీరే మదరనియెడల పొమ్మకావదు కేట్లుబడును. 40 రోజులకు రు॥ 4-0-0.

ఎమ్. నువ్వురెడ్డి ప్రొప్రైటరు, రెడ్డి అండుకంపెనీ గోపాలపురం, కొత్తపేటపొట్ట గోదావరిజిల్లా.

వేసవికి వెటవవలదు

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి

అమృతామలక కండ్లకును మెదడునకును చలవనిచ్చి వేసవి భయమును వెడలగొట్టును. సామాన్య రోగిరోగములకును సైతరోగములకును అంకుశము పండిది. సీసా రు॥ 1-0-0.

జీవామృతము ఎండవేడిమిని తోపునొప్పును. నిస్సత్తునను నిర్మూలించును. సవరములకును మెదడునకును పలుత్యమును బలమును ఇచ్చును. సీసా రు॥ 3-4-0.

భృగువటి విపరీతముగు వేడిమిచే గలుగు సెగరోగము మున్నగు వ్యాధులకు శ్రీహృదము. 24 మాత్రలు రు॥ 1-12-0.

ప్యాకింగు, పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము. ఇంకను ఆసేకములగు ఆయాత్యద్భుత దివ్యవధములు గలవు.

తెలివిలాగుము: **'పండిట్'** ఆయుర్వేదాశ్రమము
మదరాసు. 41, ఆచారప్పక వీధి, జి. టి. మదరాసు.

చైన్మరలలో ఏకంట్టు: చందా కంపెనీ, చైనాబజారులో, జి. టి. మదరాసు.
స్వస్తి ఘోషి, కెడ్డవీధి, తిరువల్లికెట్టి, మదరాసు.

చెన్నపురి బజారు

మే నెల 3-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

ధాన్యములు రు 1-కి రు 31-0-0	మొదలు 45-0-0
రింగ్లము బస్తాలు	మొదలు
కునుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి	రు 18-0-0
నెల్లూరివి ,, డిటా ,,	16-8-0 17-
డిల్లీవి ,, డిటా 48 గలవి ,,	16-8-0 1-
రాగులు రు. 164 బస్తా 1-కి ,,	8-12-0 9-
నవ్వులు ,, ,,	24-0-0 26-

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 208	రు 12-0-0 రు 15
నెగలు ,, డిటా ,,	9-8-0 10-
నెలు ,, డిటా ,,	10-12-0 11-0-0
మినుములు ,, డిటా ,,	12-8-0 13-12
ఉలము ర 164 ,,	7-8-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు నూనె రు 1-కి	రు 15-0-0 170-
నెయ్యి మ 1-కి	14-0-0 26-0-
కొండాపురం నేరునెగపప్పు రు 1-కి	60-0-0 62-
యితర ప్రదేశము ,,	55-0-0 58-
నేరునెగనూనె గానుగ రు 1-కి రు 188 మినుకానూనె	
అముదము నూనె రు 1-కి	రు 160-0-0 160-

(4) చిల్లర వస్తువులు

కాయపసుపు రు 1-కి	రు 185-0-0 170-0-
కూరపసుపు ,,	రు 125-0-0 120-0-
మిరపకాయలు (గుంటూరివి) రు 1-కి	రు 70-0-0 80
గుంటూరుపొయ్యకట్టు నీలిమందు మజుగు 1-కి రు	
కాళవానీ పొయ్యకట్టు ,,	రు
తెలుపు రు 1-కి	రు 40-0-0
చింతపండు రు 1-కి	రు 26-0-0 4-

(5) ఇనుము

పట్టులు రఖం రు 1-కి	రు 82-0-0 84-0-
చదరం ,,	82-0-0 86
రవుండు ,,	81-0-0 87

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు	రు 76-0-0 80-0-
బంగారము, తులము 1-కి	రు 25-6-0 2-
సవరము 1-కి	
ఇత్తడి రు 1-కి	రు 295-0-0
కాగి డిటా	రు 5-
అస్కా చక్కెర రు 1-కి	

(7) రంగులు చలిజరైన

అత్యుత్తమ 26
కొట్టి కృష్ణుడు

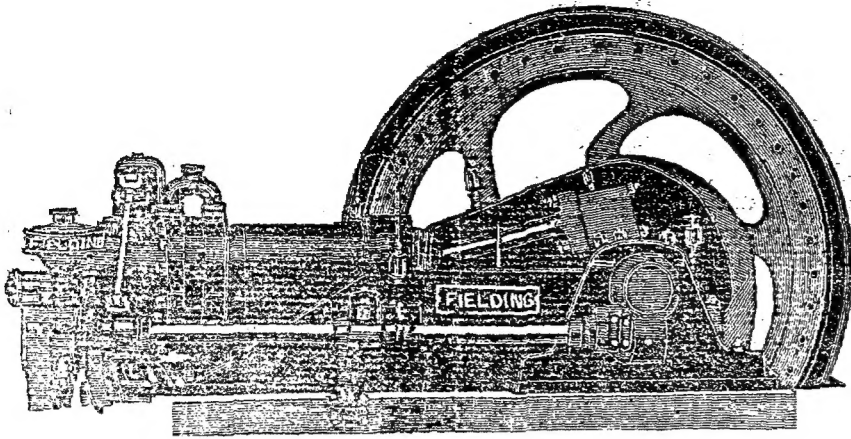
ప్రక

నేనున్నా యె నాకగ్రామ కాళ రాజశ్రీ, నున్నా న గోకర్ణరావు 2 నున కార్జనుడు, 3 నున్నా గంగరాజు, 4 పెండ్రకేళిరం, 5 నున్నా భీమరాజు, 6 క నారాయణరావుగార్లున్నా కలసి మో సింహరావు పవరుపేటకొట్టు అనేపేర పెట్టుబడితో కిర్యానాయులు వగయ వ్యాపారమున్నా అకరణనుసుల మున్నా దీసినాము నగరు పం! తేదీనుండి నిలిపి ఫరములకు యివ్వవచ్చెల్లించవలెను యీ వ్యాపారంచేసిన వారల దున్నారు.

జమిందార్

“ఫీల్డింగ్” ప్రసిద్ధి కెక్కిన న్యూట్రెపు కోల్డు వేపరైజరు క్విక్ స్టార్టింగు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

ఈ వీల్ తే 1 ది నుంచి ధరలు యింకను తగ్గించబడినవి.

సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరైజరు చల్లని స్థితిలో నుండిగనే స్టార్టు కాగల ఈ యింజనులను కొనుటల్ల అనేకలాభములను పొందవచ్చును.

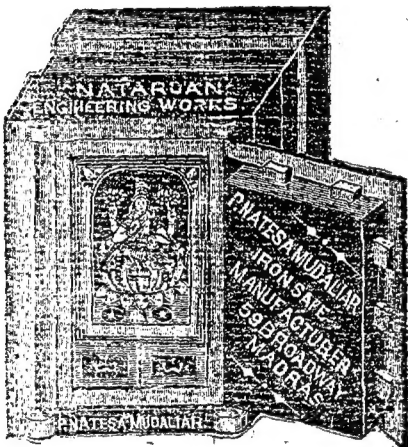
ఈ యింజనులకు క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు, సాధారణమైన క్రూడు ఆయిలు యింజనులకు అయ్యే ఖర్చులో సుమారు సగముమాత్రమే ఉవును. అన్ని సైజులు యెప్పుడున్న స్టాక్లో నుంచబడును. మీకు కావలసిన సైజులకు అలస్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

Telegrams: Sole Agnts: D. L. Sastry & Co., Post Box No. 203
MACHINISTS 12, Thambu Chetty Street, MADRAS.

న ర స ము

దృ థ మై న ది

న మ్మ క మై న ది

యిప్పటికే ప్రకారము బాగుగా తెలియజేయబడిన ఇవ పేజీలకు ఈ దిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమృతమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ గ్రంథములు మొదలగువాటికి సులభము చేయబడినవి.

పి. న తే శ మొ ద లి యార్,

ఇరుపపెట్టెలు చేయువాడు,

ప్రాచ్యేయ, 59, బ్రాచ్చే, మద్రాసు.

నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు.

బిరన్ అండు బ్రాన్ ఫౌండర్లు

సుబ్బరాయప్పిల్లి, పెద్దనాయక్ పేట, మద్రాసు.

మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్దురు యిచ్చిన తయారు చేసి యివ్వబడును. ఈ క్షేత్రములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయవలెను.

డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యము

అంతఃకాయములలో కిరణమును, ఇంద్రియములయందు నందనమును, ప్రభావము అను విషయము సర్వజనులకును తెలిసికొనుటకు వచ్చి ఈ రోజు దీక్షించుచున్న కొంతమంది వ్యాధులు సాధారణముగా ప్రాచీన ఔషధములను అవి

వ్యాధిప్రసంగమును నివృత్తిచేయుటగాక జీవిత యావరణాంతరమును బాధించు చుండును. ఇట్టివ్యాధులకు ఔషధి దీక్షించుచున్నందు లనేక ముఖ్యముగా పండుకు వచ్చి వది గాని యిది యావ్యాధులను నివారించు లేక బోవుటయే గాక కనవిషగంధాదులు చేరుటగా ముందుంటే. అందుకే జీవితోగ్యము సంతక చెడదీయుటగాక అంద నేర్చుకొని. తమవారి వైద్యులకును పట్టును నవనాగరికులచేత మంచివైద్యముగా తీరా నట్లు చేసి యిట్టి మందులను వాడ నచేసి మిప్పుడు పురోగతిపొందుచున్నది గాని అవి గూడన రోగప్రయోజకములుగా గ్రహించబడుట లేదు.

ఈ కారణములన్నియును యోచించితిరకమును కరి శ్రమచేసి యాయుర్వేదాంగిలేమ యావైద్యములను వారిలేని ఔషధకార్యాన్ని తమసర్వస్వమును వినియోగించుచు డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యమును కలిపెట్టి.

ఇకపూర్వ లోకమునందున్న వ్యాధులు జీవితమును నుపసద్ధమైనవి కాబట్టి దీనినికొని మేము విశేషించి కృతఃపరిచిన పని లేదు. ఒకసారి యింకయోగించియెడల దానిముఖ్యము నీలము జరియే స్థాపించగలము. దీనిచే బాధానష్టత లేదు. ఇది వృద్ధతాభాగ్యముగా గొప్పవారును కొందఱును పవిత్రయోగ్యతా పక్షము లెక్కకు మిక్కిలిగానున్నది.

ఈ సుగంధనస్యము సులభముగా మెదడు, హృదయ, కన్నులలో సంబంధించిన సమస్తవ్యాధులను నయముగా కలిగియును. పీడనము, బి. జి. రోగము, కలహారము, జలహారములు, మొదలైన కంటమునకు వైద్యకాండ వ్యాధులకును ఈ సుగంధనస్యము పెట్టింది భిక్షము. ఇట్టి సులభమైన ను గలిగి యితరులకుగా విక్రయించబడు నావిధ మిదికప్పు జటియైతి లేదు. దీనిని నుంచిన చెడని సుగంధ విశేషములను, బాడి యభ్యాసము లేనివారి కది ర మిది హితవుగా ముందు.

సాధారణముగా పోషకమువార లి సుగంధనస్యమును ట్టి రెండుసారులు పురోగతిపొందినయెడల, ఇది సాధారణపు పోషకం, గలిగి సాగు అవయోగించితిర దీక్షించును. కలహారము సాధారణపు బాగాదు పోషకా ని సుగంధ నస్యము కలిపెట్టి. కలిపియెడల దా బాగాకంతయును మిక్కిలి మునుకరితర మును.

మిక్కిలి గలిగి. ర. వి. పి. ఖర్చు అర పదిపాకె ౧ కి రూ. ౨-౦-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౫-౦
ఆ గ్ల ఈ అంభావనలో విలీనము కలుగుటగా వ్రాయవలెను.
విలీనము: గురుబరవ అండు కంపెనీ లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

నూతన ప్రచురములు

నానులింగునానానము అను నామాంతరముగల

అమరకోశము

ప్రకాండము-సటీకము

అంగ్లమునానాంతర పదముల: సూచిపది 5-0-0
20 రకుల దీప్తి గ్లహా కంగిరములు సలు. వాక్య
క్యాలికోలెండు 1.0
16 రకుల సాదా కాగితము 1.0 17.
క్యాలికోలెండు 1.0
అట్టలెండు 1 9-0

శ్రీమదాంధ్రమహాభారతము

పద్య కావ్యము

18 కర్వములు 7 సంపుటము గలది స్పెట్టుగా కొను వారికి రూ 15-0-0 కు ఇయ్యబడును.

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అ. వీ. కంపెనీ,

286 చై నాబజారు స్ట్రెట్, మద్రాసు

సుగుణములే

నవల, కథావిభాసమున్నవి. పాత్రపాత్రుల సంఖ్యలు, అనేక పాత్రలలో నుపయోగించుచున్నవి.

పాండరిక మాహాత్మ్యము

పాండరిక మాహాత్మ్యంబర్తకముల సూచికపద్యగ్రంథము చూచితిరకలసివది. ఇదియును తలకలకాన పయోగించుచున్నవి.

ర. ది. కుంజు. కెల రూ 0-8-0.

ఆంధ్రనైషధ సారము

శ్రీకృష్ణకృష్ణంగారనైషధము ననుసరించి వివరము పడున వ్రాయబడినది. ఈ గ్రంథమును జూచి యానందింప కో రెదము కల్పించుట టి తావులేదు. పాత్రకాలలో నుపయోగించుట కెంతయు దగియున్నది.

కల్పించుడు కెల రూ 0-12-0.

మాటి గ్రంథముల కెల రూ 1-8-0 పాత్రకాలలో రచ యోగించుటచే యెడల మదిరికాపీటు పంపగలను. అత్తలూరి సూర్యనామణి, ఈమని, గుంటూరుజిల్లా.

అత్యావశ్యక గ్రంథములు

మానవధర్మపంజిక

(అ. మ. రేచర్ల విశ్వా సంగ్రహసహితము.)
ఇందు వర్ణాశ్రమధర్మ - దినచర్య - రాత్రీచర్య - ఋతుచర్యాది ప్రకరణములు గలవు. కెల రూ 2-8-0. పోస్టేజీ అ గి.

శ్రీధర్మరత్న భాండగారము

(పాకకాస్త్ర సహితము.) ఇందు, శ్రీమతి తెలిసికొనక, పరమధర్మము, జాతికలధర్మ, శ్రీమతి సురక్షించు విధమును, నానావిధధర్మభోగ్యవిధవార్ధక శాస్త్రములును, లభవు 2-8-0 లే. శ్రీరంగాచార్యులు, 9, పల్లియప్పకోటపి - మద్రాస్.

వెండికీ బంగారు

బహుమానము

లాటరీ లేకున్న-అదృష్టమునకు మార్గము లేదు

మోసము లేదు

వదైన రాకబోవుటలేదు

పగటి వెలుగువలె స్పష్టమైనది

ఒక యాహాను ఖర్చుచేసి 82 ఆకంకనిగో మార్గమును కొనుడు. బలహీను, అర్హులు, మునుక కారీ సంబంధమైన వ్యాధులన్నియు పూర్వములే పోవును. దానిని కలయోగించవచ్చు “దానియేల్ కుంజు బంధు” సమాసముని తెలుపుచున్నాయి.

పూర్తి కాటలాగును వ్రాయ

అతంక నిగ్రహ టె.

28 బ్రాచ్చే

తపాలావారి కోర్కెలు

అఖిలభారత సమావేశపు తీర్మానములు

కడపిన వారము, బొ.బయి వాస్తవ్యులకి ఎస్. హెచ్.

జాబ్బాలాగారి యధ్యక్షతక్రింద మదరాసు సాంఘికవేదము

1. కర్మకాండము:—(అ) రాజుల వాసులను సమావేశ

2. జీవితము:—(అ) పోస్టులను నియం

3. కర్మకాండము:—(అ) పోస్టులను నియం

4. గ్రామపంచాయతీ:—(అ) గ్రామపంచాయతీ

5. విచారణ సంఘము: భారతదేశములోని పోస్ట్

6. రైతులకు:—(అ) పోస్ట్ కాలనీ

7. గ్రామపంచాయతీ:—(అ) గ్రామపంచాయతీ

8. రైతులకు:—(అ) పోస్ట్ కాలనీ

9. రైతులకు:—(అ) పోస్ట్ కాలనీ

10. రైతులకు:—(అ) పోస్ట్ కాలనీ

11. రైతులకు:—(అ) పోస్ట్ కాలనీ

12. రైతులకు:—(అ) పోస్ట్ కాలనీ

13. రైతులకు:—(అ) పోస్ట్ కాలనీ

(అ) పోస్టులను నియం

(అ) పోస్టులను నియం

(అ) పోస్టులను నియం

(అ) పోస్టులను నియం

(అ) పోస్టులను నియం

(అ) పోస్టులను నియం

(అ) పోస్టులను నియం

(అ) పోస్టులను నియం

(అ) పోస్టులను నియం

(అ) పోస్టులను నియం

(అ) పోస్టులను నియం

(అ) పోస్టులను నియం

(అ) పోస్టులను నియం

(అ) పోస్టులను నియం

(అ) పోస్టులను నియం

(అ) పోస్టులను నియం

మద్రాసు అందు సవరన్ మరాటా

రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకాబోలెడు చేయబడినది)

ప్రకటన

మేనెల 3 తేది మొదలు నె. 9 రు మద్రాసు

టిక్-టాక్ అను గడియారము

ఇది నాతముగ జెర్మనీ దేశములో తయారుచేయబడినది ఇది

అందులో కనబరచియుండు ప్రకార

టిక్-టాక్ ధర 1-కి రూ. 3-0-0

తపాలభిక్షులు ప్రత్యేకము

వి. ఎస్. వాచ్ కంపెనీ

తపాల వెట్టె నం. 105. మదరాస్.

25 సం॥ములనుండి సాటిలేని దివ్యవధుని పేరగాంచినది.

గుణములేనిచో వైకము వాచసీయబడును

లా వి ఫో రం

ఇకర చిత్సలన్నియు నిష్ఫలము లైపోయి మాలాపి

కలకత్తా మెడికల్ కాలేజీలో ఆస్పిటలు ప్రాధుర

AGBONUM MEDICAL NOOK

77 Dey Street., P. O. Serampore (Bengal)

ఆంధ్రజ్యోతిషాలయం

- 1. వాతావరణమునకు నష్టము గాని,
2. భుజివేడి, బసకాల ఫణిము (లే.) గంటలు గాని,
3. మాత ఉత్తరము వాయువు సమము, ప్రస్తుతము

వా కు లు - తా లు ము లు

మం గ లి క త్వు లు
అక్షరములకు చేయబడినది. తిలము.
కంటికి భ్రష్టమైనవారికి ప్రాయశ్చి.

SIGHT RESTORED
A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free. L. H. SELLER, D. Samta (Pongal)

SANTI OIL
Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential. HEALTH HOME, D. Samta (B ngal).

ఆత్మర్యము ! వెల స్వల్పము !! ఫల మధికము !!!
భారతీయ తరుణామృత ఆఫీసు - పామిడి
మా బౌద్ధములవల్ల గుణములేనిచో సొమ్ము వాప సివ్వబడును.

అమృత పాన సుగంధ చూరము:—
1. ది ఇండియన్ ఇండస్ట్రీలో కంపెనీ లిమిటెడ్ నెం 10 యెస్ వెనేసు, మద్రాసు, 2. ఎ. రంగయ్యశాయణు అందు

గోదావరిమండల గ్రామ

పాలక మహాసభ

ఆలమూరులో 30-4-24 తే దిన జరుగుట

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు మల్లెపూడి జానకిరా రామయ్య చౌదరిగారి స్వాగతోపన్యాసము.

గోదావరి మండల గ్రామపాలక మహాసభపత్యమున యీ మండలమునందలి వివిధప్రాంతములనుండివచ్చిన మీకు హృదయ పూర్వకముగ స్వాగత మర్పించుకొనుచున్నాను. ఈచుండువేళుగి దినములలో కష్టములను పాటింపక మనసంఘము నెదుర్కొనియున్న కఠినసమస్యలను జాగ్రత్త నాలోచించి పరిష్కరింపవలసిన కార్యగౌరవమును మదిలోనుంచి గభకుదయచేసి మీరు మా నామమాత్రమాతిథ్యమందలి, మాయేర్పాటులలో కానబడుటోపములనుండి చుమ్మచున్నంతయుగాక యని నమ్ముచున్నాను. మనసంఘపత్యమున యిదివరకు యీజిల్లాతరపున నొకటికొండు గభలు జరిగియుండినన, ఆగభలలో అప్పటిప్పటి చేయబడిన తీర్మానములుచూత్రము దొరతనమువారికింపవలడు తటస్థించినదికాని జిల్లాపత్యమున తగిన కార్యనిర్వాహక సంఘముగాని అంగనిర్వాణముగాని యేర్పడియుండలేదు. ఇట్టి నిర్వాణము జరుగుటకు మనమండల గభలో ప్రయత్నింపబడుట కిదియే ప్రథమసభయనియు, ఈగభలో యీవిషయము చర్చింపబడి చక్కని అంగనిర్వాణముతో కార్యనిర్వాహకసంఘ మేర్పాటు కాబడుననియు నేను విశ్వసించుచున్నాను. గత 2 సంవత్సరములలో దేశమును వ్యాపించియున్న రాచకీయశీతలన సక్రమాం దోళనముతో కూడిన, రాజకీయోద్యమములేగాక యీజిల్లాపత్యమున, ఆహ్వానింపబడ్డ మనరాష్ట్రసభ రాజమండ్రిలో జరుగుటయు అందలి తీర్మానము పర్యవసానముగా మనసాంఘికులలో వుత్సాహవంతులు కొందరు తమపదవులను రాజీనామాలు నిచ్చిన కారణమున వారు నేడుమన సంఘమునుండియే దొలగుటవలన మనసంఘమునకు నష్టముకలిగినది. అయినను యీకాలములో సంఘపరిస్థితులందు కొంతమార్పుకలుగకపోలేదు. రైతువారీ గ్రామములలో గ్రామమునగుట వేతనములు రు 15 లుగా వుండునట్లు హెచ్చింపబడుటయు, 2 మీన్ దారి గ్రామోద్యోగులు వేతనములు కొంతవరకు అభివృద్ధిచేస బడుటయు, జరిగినది. ఇందులపర్యవసానముగా కొన్ని గ్రామములను గ్రూపుచేయుట, కొందరు అపిష్టైటు కరణములను గ్రామసభాధ్యక్షులు, మణియగార్లను తగ్గించుట మనసంఘతీర్మానముకు వ్యతిరేకమనియు, గ్రామపాలక నిర్వహణమందు, ప్రజలయొక్కయు, దొరతనముయొక్కయు, శ్రేయోభివృద్ధిల కివి, భంగకరములనియు, కొన్ని వేల స్వల్పవేతనముగల వుద్యోగుల నిట్లు అక్రమముగ దొలగించి వారి కుటుంబముల జీవనమును, నిరాధారస్థితిలో నుంచుటవలన దొరతనము, మనసంఘమునకు గొప్పయన్యాయ మొనర్చిన మనము తెలుపుకొనుచున్నాము. మనసంఘమునకు కట్టుబడి, దేశీయ, రాజకీయోద్యమమందు పాలుగొనక, అట్టికారణములతో సంబంధము పెట్టుకొనక దొరతనమువలన సంఘమునకు కలుగుచున్న నిరాదరణకును సాంఘికుల అర్థిక, గౌరవస్థితిలు, చక్కబరచకోరి పడేపడే తెలియపరచుకొన్న తీర్మానములపట్ల దొరతనమువారి వుపేక్షకును సహింపజాలక సాంఘికులారము మనస్సులోనుంచుకొనియే తాత్కాలికముగ తమపదవులను రాజీనామా నిచ్చి ఆ పీఠముల తమపదవులలో తాముప్రవేశించుటకు యిష్టపడి దొరతనము వారిని గోరినపుడు వారిపట్ల దొరతనమువారు చూపిన రాజనీతి మిక్కిలి కఠినముగనున్నది. ప్రాచీన గ్రామ సభ్యులమునకు వివాకకరముగను మనసాంఘికులను నష్టదాయకముగను దొరతనమువారి కలంబించి గ్రామములనుకలుపుచున్న పద్ధతిని ప్రజాప్రతినిధులగు కానసభ్యులు నిష్కలపముగ కానసభలో ఖండించి యిదివరకు కల్బుచేయబడ్డ గామములను తిరుగ యెప్పటికలనే వేరుచేసి అందువలన, నష్టపడిన గ్రామపాలకులకును నేతలకును, తిరుగ వారిపదవులన్నియును దొరతనమున కొరకు తీర్మానించినందులకు మనము ప్రతినిధులకు కృతజ్ఞులమైయున్నాము. ఈసందర్భమున మాననీయుడగు టాడే హంటు రుగాన దొరతనము పత్యమున దెలిపిన, ప్రత్యక్షతరమున, ఆహన మన సంఘమువారినిసూర్పి మాటలాడిన విభము అధ్యక్షుని మనముచెప్పకతప్పదు. ఇప్పుడయినను యీకట్టబింగు ఆలోచనలం రద్దుకాబడుటయేగాక యిదివరకు కల్బుకాగడిన గ్రామముల తిరుగ వేరుచేయబడి యెప్పటివలెనే వుంచబడుననియు దొరతనము భారు తమలోపమును గవరించుకొందురనియు, మనము కోతుకొ

నుచున్నాము. ఇంక మన వేతనసమస్య మనకనీసపు కోరికల యినను తృప్తికలిగించునట్లు పరిష్కరింపబడలేదని చెప్పువలసి యున్నది. తాలూకా గుమస్తాల కనీసపు వేతనము రు 15 లు వున్నపుడు వారితో సమానవేతనము గలిగియున్నట్టియు, అర్థికస్థితిలు నేటి కొంతయో వ్యత్యాసమున్నను, కొంచెమైనను వేతనాభివృద్ధిపొందని గ్రామపాలకుల వేతనములనుగ రించి కానసభలో వెంటటరచుకొనుగారడిగిన ప్రత్యక్ష దొరతనమువారిచ్చిన ప్రత్యక్షతరము చాల ఆకాభంగముగ నున్నది. ఇట్లే మనకనీస వేతనము రు 20 లు వుండవలెనని వెంటటరచుకొనుగారు కానసభలో వుపపాదించిన తీర్మానము పోషోవుట దురదృష్టముని చెప్పువలసియున్నది. గ్రామపాలకుల కనీసవేతనము రు 30 లకు వుండవలెనని మనము వెక్కువభలలో తీర్మానించి యుంటిమి. గ్రామముల పెద్ద చిన్న తారతమ్యముల బట్టియు నేవాకష్టములనుబట్టియు, మనవేతనములు రు 30 లకు తక్కువ వేతనండ్ హెచ్చించనంతివరకు దొరతనమువారిని యిందునుగూర్చి గట్టిగా పడేపడే నడుగవలసియున్నది. అన్నిటికంటె ముఖ్యముగ మనసంఘమును నిద్రనుండి యేది మేలుకొల్పునో యేది సంఘజీవమును గ్రామపాలన సాధ్యమును నాశనమును చేయనైయున్నదో యట్టి వంశపారంపర్యపు సవరణచట్టము యొక్క న రద్దుకాకుండుటయేగాక క్రొత్తకానసభ్యులకు స్వాగత మిచ్చునపుడు గవ్వరుగాన సభ్యులయెదుట ఆలోచనకు ఈ గభవారి యెదుట పెట్టబడునని దెలిపినసంగతి మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరముగను భర్తవీరుధ్యముగను నున్నది. ఈజిల్లాను తిరుగ్గరించుపట్ల కానసభ్యులు మనకు తోడ్పడి గ్రామపరిపాలన సాధనమును కాపాడుటయేగాక అత్యంత ప్రాచీనకాలము నుండి తమధర్మము నిర్వహించుచున్న గ్రామపాలక కుటుంబముల పట్ల తమ విధ్యుక్తము నాచరించెదరుగాక యని కోరుచున్నాను. ఇంకను మనసంఘమును బాధించు జమాబండి సమస్య స్వయి సమస్యలు అట్లనే నిలిచియున్నవి. మనజిల్లా కానసభాప్రతినిధు లగు విక్టిన వెంటటరచుచు చౌదరిగారు సంరక్షకమున దొరతనమువారికి మనసప్రయోగ కష్టముల నెరిగించి యున్నానని మీకు తెలుపుటకు నాకు సంతసముగ నున్నది. ఇంకను మనసంఘమును బాధించు సమస్యలు వెక్కులుపరిష్కరింపబడక అట్లనే నిలిచియున్నవి. ఇప్పుడు మనసంఘము సజీవమై యుండవలెనన్న తగిన అంగనిర్వాణము కలిగియుండవలెను. సోదరప్రేమతో పాటుబడు కార్య నిర్వాహకులను కలిగియుండవలెను. ఇట్టినిర్వాణము అర్థిక సమస్యనై ఆధారపడియున్నది. ద్రవ్యవనతిలేని సంఘమెట్లు తనకార్యము నడుపునగలదు. మనసోదరులు తమ సంఘమునునిచ్చి పోషించుకొనజాలని స్థితిలో నున్నారని నే ననుకొనను. మీరు ద్రవ్యవంతులు కాకుండియు వెక్కుమంచి కార్యములకు అర్థికముగా తోడ్పడుచుండుట జగద్విశిష్టము. అట్లయ్యును ఈస్థితిలో మీసంఘము మీరుదరించుకొనకుండుట మీకు ఆత్మకృత్యంగా బణిమించుచున్నది. కాన మనలో ప్రతి సాంఘికుడును సంవత్సరమున కొకరూపాయకు తక్కువగాని చందాను తప్పక యిచ్చునట్లు మనసంఘమును కట్టుబాటన రించుకొనవలయును. ఫిర్యా తాలూకా సంఘములను నెలకొల్పకొనవలెను. తరుచు సమావేశమగుచు మనము కార్యకమము నిర్వహించుచుండవలెను. ఆంధ్రరాష్ట్రగభకు మనజిల్లా గభలు అంగములుగా నుండునట్లు చేయుచుండవలెను. ఈ స్థితి మీప్రయత్నములవలన చక్కబడవచ్చును. ఇట్టి ప్రయత్నమునకు ముఖ్యముగా కావలసినది ప్రతికాప్రచురమై యున్నది. దురదృష్టవశమున గ్రామపాలన పత్రిక నిల్చిపోవుట వలన సంఘమునకు గొప్పనష్టము గలిగియున్నది. కావున మన ఆంధ్రరాష్ట్రమున కొకపత్రికైనను రాజభక్తిగిరి సక్రమాం దోళనముతో మనస్థితిగతులను నివేదించుచు మనలోపములను చక్కచేయునట్లు మనసాంఘికులను హెచ్చించుచు ప్రకటింప బడవలెను. ఇందులకు తగిన ప్రయత్నములను చేయుటకు ఈగభలో తీర్మానింపబడవలెనని నేనాశించుచున్నాను. ఇప్పుటికే కాలాతీతమైనది. ఇంకను యెక్కువకాలము వినియోగించుట భావ్యముకాదు. ఇక మీయగ్రామసాధిపతి నెన్నుకొని కార్యకమము జరిగింప కోరుచున్నాను. మాస్వల్ప అతిధ్యమును మన్నించునందులకు మరల నింకొకసారి నాకందనములు అర్పించుచున్నాను.

అధ్యక్షోపన్యాసము

అధ్యక్షులు సభ్యుల వద్దయ్యగారి ఉపన్యాసమునం దీక్రిందిభాగములు ముదిరియున్నవి:—
గ్రామపాలకులు-సహకారము
సాధారణముగా నేయూరజూచినను కరణము మునసములకు వివాదములు మెండుగ ప్రబలుట గాననగుచున్నది. గ్రామ

మునకు జననీజనక సద్భక్తులైనవార లిరువురు గలహిందులంజీవి రచ్చకెక్కుటయు, వారిపరిపాలనాలోపములు వెల్లడియగుటయు, ఆత్మగౌరవమృతులగుటయు, ప్రజలయందు తమకుగల పలుకోబడిని గోలపోవుటయు, ప్రజలకు వారియందభిమానము లేపోవుటయు, నాఖ్యలకు భక్తికర్తలు కీడించుటయు, నిత్యా యసందర్భములు గలుగుచున్నవి. వృత్తిగౌరవమును కాపావలసినదిగా దొరతనమువారిని గోరెడు మీరు యింటగోరచ్చగొలుచుటో పిన్నతమమున మీరు జదివిన “వక” దన్నదమ్ములకు దొకత జయమొంది రెమి లఘుమంజరిసారమును ప్రాజ్ఞులయిన మీరు తగ వ్యాయమును కెప్పు మీరు, గ్రహించి ఆచరింపఁ జీయము. వికమత్యములేని యెవ్వక్కిగాని యేవాజముగాని యేదేశముగాని యెన్నటికిని అభించ కాన మీరందరు సోదరభావముతో బ్రవర్తింపుటలు.

విద్య
పూర్వకాలమున ఆయా గ్రామాదులలోగల గౌరవకుటుంబీకులను వారిపలకుబడిని గుర్తించి విద్యతో నిమిత్తంలేకుండా మనసలుపదవు లొసంగబడుచుండెడివి. అప్పటివారలు విదావంతులుగా లేకపోయినను తమ పలకుబడిని వినియోగించి విద్య క్షధర్మమును నెఱవేర్చి ప్రజలమెప్పును, ఉన్న తాధికారుల సన్మానమును బడయుచుండెడివారు. పూర్వముకంటె ప్రజలయందును కాలమునందును ఉన్న తాధికారులయందును యిప్పుడు విశేషము మార్పుగలిగియున్నది. కాశానుగణ్యముగా మనసలు సంచరించుట యుక్తము. పూర్వముకంటె విద్య లేకుండిన యిప్పటి మనసలులకు ప్రపత్యేకించి కొంత గౌరవభంగము గలుగుచున్నది. వంశపారంపర్యముగ కచ్చుచున్న యీపద్ధతియే నిలిచియుండ గోరుచున్న గ్రామమునగుటకు కరపరంపరలుగా మార్పుకొందు చున్న ప్రభుత్వవిధానములను దెలిసికొనుటకు తమసంతతికి తగు విద్య కెప్పింపవలసియున్నది. సోదరలారా! మీరు గ్రామకరణములగో గభ్యము నవేషింతురేని అధికారులవలన సన్మానము వడయగోరుదురేని, ప్రజలమెప్పునబొంద నభిలషింతురేని చేయెల? మీరు భ్యన్నతస్థితిని బెంపునేయగోరేని, మీలోగల భోగపరా యణత్వమును దుర్వ్యయములను మాని ఆటోపరపాతమే జీవ యాత్రా విజయమునకు గల ముఖ్యరహస్యాంశముని గుర్తించి మీకు గావలసినది జ్ఞాననేత్రముతప్ప మరియొకటిగాదని మరని నమ్మి భోగపరాయణత్వమును, దుర్వ్యయమును వ్యక్తులనేగాక జాతులకూడ నివృత్తింప జేయుననునది చరిత్రాంశమగుట దెలిసి మీరలు మీసంతతికి విద్యయే కరుణోపాయముగ నెంచి తనవిద్య నేర్పింప ప్రయత్నింప వలయును. శ్లో! విద్యానామనరస్యరూప మధికం ప్రచ్ఛన్న గుప్తం ధనం । విద్యాభోగకరీ యశస్సుఖకరీ విద్యాగురూజాంగురుః ॥ విద్యాబంధుజనో విదేశ గమనే విద్యా పరాజేవతా । విద్యారాజ మభ్రాజ్యతే సహిధనం విద్యా విహీనఃపశుః॥ అ న న టు ల వి ద్య లే ని వా డు పశువుతో గమానుడనబడును. కరణములందరు సాధారణముగా తమ డ్యూటీని నెరవేర్చుకొగల విద్యను మాత్రమే గ్రహించి సంతృప్తి పొందుచున్నారు. విద్యకు అంతములేదుకదా. కాన అంతటితో తృప్తిపొందు టుచితంబుగాదు. ఇంతటినుండి వారు కూడ తమసంతతివారికి తగినంత విద్యకెప్పింప బ్రార్థితులు.

సంఘనిర్వాణము
తొలుదొల్లనే ఒకజాతిగాని తెగగాని కష్టపరంపరలనుండి దొలగుటకు సంఘ మవశ్యకమని నుడియొన్నాను గనుక సంఘము ఒకపద్ధతిమీద సాపించుటయగత్యము. తాలూకాసంఘము లేనిది జిల్లాసంఘమును, జిల్లాసంఘములేనిది రాష్ట్రీయసంఘమును సాపించుట క్రమపద్ధతికి విరుద్ధము గనుక ఫిర్యా 1 కి కొందరి చొప్పున నియమించి సదరు మెంబరులచే తాలూకాస్థాయిసంఘ మునుండి కొందరి చొప్పున నియమించి సదరు మెంబరులచే జిల్లా స్థాయిసంఘమును, జిల్లా స్థాయిసంఘమునుండి కొందరుచొప్పు నియమించి సదరు మెంబరులచే రాష్ట్రీయస్థాయిసంఘమును నిర్మించుట పర్యజనసమృతమయిన క్రమపద్ధతియగును. తాలూకాస్థాయి సంఘము మూడు పర్యాయములును, జిల్లా స్థాయిసంఘములు రెండు పర్యాయములును, రాష్ట్రీయస్థాయిసంఘముఒక్కసారియు సాలునకు సమావేశమగుట భావ్యము. తాలూకా సంఘములు జిల్లాసంఘమునకును, జిల్లాసంఘములు రాష్ట్రీయ సంఘమునకును చందాలు నిచ్చుట కార్యవిధానమగును.
గ్రామపాలకపత్రిక-ఆవశ్యకత
సోదరులారా! మీరు సంఘమును సాపించినంతనే మీ పని ముగిసినదియు, మీయెత్తును సమీపించినదియు, మీ కొరంతలు వాసినవనియు తలపగుడు. లోకమనం దేమోలు

ప్రస్తుతము పోస్టులు రూల్సు ప్రకారము. 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జి, 0-3-0 తపాలు చార్జి అధికమగుచున్నది. మీరే ముందుగ మణి యార్డరు పంపిన ఈఖర్చు తగ్గును. వీ. పీ. లు పంపినచో సొము, మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు అలస్యముగ చేరుటయు వ్యక్తికలు పంపుట అలస్య మగుటయు సంభవించును. మే నే జరు, భారతి. తపాలాచెట్టి నెంబరు 212 మద్రాసు.

చతుర గోదావరీ మండల సహకార సంఘ సభ

అలమూరులో నిన్న సమావేశమగుట

సన్మానసభాధ్యక్షులుగు జోశ్యుల రామచంద్రరావు గారి యువన్యాసమునం దీక్రింది భాగములు ముద్రితములు:-

సహకారోద్యమ వ్యాప్తి

జిల్లాలో ఎంతవరకు ఉద్యమవ్యాప్తి అయినదో తెలిసి కొని ఆనందించుటకు, అటుపాటు కనగిని, నివారణమిత్ర మై యుచిత ప్రయత్నముల జేయటమున, అభివృద్ధికి తగుమార్గము లన్వేషించుటకు ఇట్టి ప్రయత్నము మనకవకాశము నిచ్చును. ఇందునిమిత్తమై ఈవిషయ కొన్ని పట్టిలను బొందుపరచితిని 1919 1922.

సంఘముల సంఖ్య

1922-23. 881-431-476.

మొదలు-6665, 12761, 19981, 25716, 31254.

పేరుభవము-రు 62714, 106748, 131710, 155 68, 180889.

జిల్లాధ్యక్షుడు-1488, 14685, 19081, 8429, 88429.

డిపోజిట్లు-కృష్ణసాయపాల్ల సంఘములు.

8844, 14854, 12188, 18254, 16920.

ఇతరసంఘములు-18732, 17540, 22501, 24346, 36311.

సెంట్రలు బ్యాంకులు-48487, 101488, 118808, 2807-1, 284875.

వ్యాపారధనము-5,88,127- 10,23,216-1278,182- 13,08,759-15,82777.

సాంఘికీకరణం, మొదల సంఖ్య, మూలధనము, కేసు నిధి, వృద్ధిగురువు. ఇది ఆనందదాయకమే-ఇంకొకవచనమును గూర్చి కూడ మనము సంకల్పిస్తే చెందవచ్చును. ఇతరజిల్లాల వలెగాక, మనజిల్లాలో నాలుగు సెంట్రల్ బ్యాంకులున్నవి. ఈబ్యాంకులు స్థాపించువపుడు, అప్పటి రెజిస్ట్రార్, సహకారోద్యమ బాంధవుడు కీర్తి కేశులై, హైమింగ్వెగారు, రెజిస్ట్రారు చేయుటకు చాలసంకేహించి. బహుశాతీసికొన పరపతిసంఘములకు బ్యాంకి అందుపాలుగా నుండవలసి మనము వాదించి, రామచంద్రపురములోను, అమలాపురంలోను, రాజమండ్రిలోను, ప్రత్యేకబ్యాంకుల స్థాపించగలిగితిమి. ప్రస్తుతము, ఈబ్యాంకులు చూపగలిగిన అభివృద్ధియే మనవాడను సరియైనదని రూఢిచేయుచున్నవి. ఈసెంట్రలుబ్యాంకుల పేరుధనమునందును, డిపోజిట్ల యందును వృద్ధిజూపగలిగినవి.

కరవతిసంఘములు

ఈజిల్లాలో 496 కరవతి సంఘములు గలవు. సంఘములు గలిగిన గ్రామములు 4218 మాత్రమే. సంఘములు స్థాపించినచోట కొంతవరకు వడ్డీ లేలు తగ్గినదని చెప్పవచ్చును. పంట జటీలుగూడ కొంతవరకు తగ్గినదని చెప్పవచ్చును. కాని బాగుగా తగ్గినదని చెప్పటకు యింకను వీలులేదు. అన్ని గ్రామములలోను సంఘములు లేకపోవుటచేతనున్న బుణజరిమితి 500 లు మాత్రమే అగుటచేతను యింకను బుణదాతలు రు 1-0-0 లగాయకు 3-0-0 ల వరకు వడ్డీ తీసికొనుచున్నారు. సంఘములున్నచోట కావలసిన మొత్తము యావత్తు పరపతిసంఘము లిక్కుపోవుటచేతను, పరపతిసంఘములు లేనిచోట, ధనవంతుడే మొనగాడగుటచేతను వడ్డీ లేలు హెచ్చుగనున్నది. ఈవిషయములో పల్లపుతాలూకాల బాధలు వేరు. పల్లపు తాలూకాలలో సంఘములు మెట్ట తాలూకాల కంటే హెచ్చుగానున్నవి.

ఇంతవరకున్న సామ్యుత్సాహమును కాణము. వీరికి కాలసంసామ్యు యావత్తు పరపతిసంఘములు ఈ 500 లు మితి గూడాలనుబట్టి యిక్కులేకపోవుటయే. రామచంద్రపురం రాజ్ లో అలమూరు మూడు తాలూకాలున్న డెల్టా తాలూకాలకు 243 పంట సౌకర్యము లెక్కువయ్యున్నవి. పంట విశేషముగా నంటను. డెల్టాపడికి ధనమెక్కువ కావలసియున్నది. రైతులలో బుణబాధగూడ నెక్కువగాయున్నది. ప్రతిమొంబరుని రుణముకునేసి అదానపడుచుగా జేయు బాధ్యత సహకార సంఘములదే యున్నది. ఇదియే పరపతిసంఘముల గమ్యస్థానము. ఇట్లు జేయుచున్న ఈ 500 మితిపోవలెను. ఇతర రాష్ట్రములలోనిది నిచ్చుటగూడ, ప్రతిమొంబరుకు కావలసిన బుణమొత్తమును నిర్ధారణచేసి ఆకానమునుబట్టి ఈబుణమును తీర్చుటకు వాయిదాల నేర్పరచి దీర్ఘవాయిదా అప్పుల నివృత్తవలెను. ప్రతి సంవత్సరం పెట్టుబడికి స్వల్పవాయిదా ఆప్యనివృత్తవలెను. ఇందుకు మనకవలె ధనము చాలదని ఎవరును వాదించజాలరు.

ధనము 5000 లు మితి కొన్ని తాలూకాలలో తీసికేసి మచ్చుకు ప్రయత్నము చేయవలసియున్నది. మన ప్రయత్నము ఇయ్యగాంచినచోట ఇతరతాలూకాలకు వ్యాపం జేయవచ్చును. ఈ మచ్చు ప్రయత్నమునకు పల్లపుతాలూకాలే ఉచిత ఫలములని లెచెదను.

ఫీల్డు లేబర్స్ పరవతి సంఘములు

ఈసంఘములలో గొన్ని సెంట్రీల్ సంఘములు కొన్ని ఆది ఆంగ్లసంఘములు గలవు. ఈతెగలవారికి ప్రత్యేక సంఘములు అవసరమాయని కొందరు శంకించుచున్నారు. ప్రస్తుతసాంఘికపరిస్థితులనుబట్టి అవసరమనికొందరునున్నారు. సర్కారు వారు వీరలకు ప్రత్యేక డిపార్టుమెంటును యేర్పాటుచేసి ఈజిల్లాలో సంఘములను వివిధగా స్థాపించుచున్నారు. 1918-19 సం॥ లో 898 మొదలుగల 8 సాంఘికీలు మాత్రమే యుండెను. ఇప్పుడు 14271 మొదలుగల 182 సాంఘికీలుగలవు. ఈపరిస్థితులను గమనించి మనము చేయవలసినది. ఏమి, విద్యా గంధములేక, దగ్గరదేతలే పీడింపబడు, ఈజాతివారికి సహాయముచేయు బాధ్యత మనయందున్నది. ఈసంఘములసీతి యెట్లున్నదో కొంచెములోచితము. లేబరు డిపార్టుమెంటు వారు నానాటికి సంఘముల సంఖ్యను వృద్ధిజేయుచున్నారు. స్థాపించిన సంఘములు సరిగా పనిచేయుచున్నవో లేవో అంతగా జూచుచున్నట్లు కనపించదు. ఈసంఘములు చాలవరకు తమకు గావలసిన ద్రవ్యము మద్రాసు క్రెస్టియన్ బ్యాంకునండి తెచ్చుకొనుచున్నవి. ఈసామ్యు వీరికి చేరువకి చాల అలశ్యమగుచున్నది. ఈజిల్లాలో 182 సంఘములున్నవి. ఈసంఘములకు బదు అనిచ్చుటకు క్రెస్టియన్ బ్యాంకువారు ఈజిల్లాలో నొక బ్రాంచీని స్థాపించినయడల మొదలకు సదుపాయముగా నుండును. దీనికి ప్రత్యేకసిబ్బందికి ఖర్చు అగునని సంకేహించినయడల జిల్లాలోని సెంట్రలు బ్యాంకులు ఏజంట్లుగాపనిచేయవచ్చును. ఈసంఘములలో ప్రబోధన వివిధగా కావలసియున్నది. ప్రబోధన ప్రచురణకాఖ ప్రత్యేకముగా నుండవలెనని వాదము ఈసంఘములసీతి చేనోజూచుచున్నది.

బిల్లింగు సాంఘికీలు

ఈజిల్లాలో 4 బిల్లింగు సాంఘికీలు గలవు. 2 రామచంద్రపురములోను 1 అలమూరులోను 1 కాకినాడలోను యున్నవి. వీటిలో ఒక సాంఘికీలో మాత్రమే గృహములు పూర్తి అయినవి. ఈసాంఘికీలో మొదలగా యిక్కు కాకినాడయినపుడు పెంతుటిలోగిట్టు కట్టుకొనుటకై ఈసంఘం మేర్పడినది. మొదల తమఫలములు సాంఘికీకి బ్రాన్సుగరుచేసినారు. మొత్తముగా పెంతు యిటుక తీయించుకొని కలపకొని అన్నియిక్కుకట్టుకున్నారు. ఇందుకు గావలసిన ధనము సెంట్రలుబ్యాంకిలో అప్పిసికొన్నారు. ఏయింటికి యెంతఅయినదో లెక్కకట్టుకొని యిక్కుకలపిన వాకి తేల్చుకొన్నారు. యావాకి తీర్చివేసిన తరువాత యిల్లు ఫలము సాంఘికీనుండి బ్రాన్సుగరు పొందుచున్నారు. చాలమంది బుణములు తీర్చినారు. వాకిలు అన్నియు తీరినవెంటనే సాంఘికీ యె తీయవచ్చును. బిల్లింగుసాంఘికీలు స్థాపించుటకు యిదిమంచిమార్గమని లెచెదను. సాంఘికీవాకి తీరవరకు యిల్లు ఫలము సాంఘికీకి అస్థి అయియుండవలెను. వాకి తీరినవెంటనే యెకరెట్టి వాకి తిరిగి వ్రాసి యియ్యవలెను.

యూనియన్లు

ఈజిల్లాలో 10 యూనియన్లు గలవు. ప్రతియూనియన్కు ఒకరిద్దరు నూపరువై బిల్లుగలరు. కొన్నింటికి గురుస్తాలుగూడ గలరు, అన్నింటికి బుట్టోరుయున్నాడు. ఈయూనియన్లు చేయుపను లేమికి అప్పవరఖాస్తులను సిఫార్సుచేయుటయే ముఖ్యమైనవి. ఇందునిమిత్తమై సెలకు ఒకటి, రెండు మిటింగులుచేయుదురు. అల్లెంటు కేసులలో సెక్రటరీగాని ప్రెసిడెంటుగాని సిఫార్సుచేయుదురు. కొన్ని దరఖాస్తులు బ్యాంకికిచేరుటకు అలస్యమగుచున్నది. దరఖాస్తు కంటే రిజిస్టర్ అప్పపత్రము ముందు సెంట్రలుబ్యాంకికి చేరువచ్చును. అవసరమొందన బట్టి సెక్రటరీయో ప్రెసిడెంటో సామ్యుకారకు వచ్చుచున్నాడు. ఈధావిధిగా జరిగించేయడల సాంఘికీ అప్ప దరఖాస్తుఫారము తెప్పించుకొని దరఖాస్తు యూనియన్కు పంపవలెను. యూనియన్కు డైరెక్టర్ల మిటింగులో వర్ధించబడిన వారి సిఫార్సులలో బ్యాంకికి కావలెను. అచ్చట తిరిగి బ్యాంకి కార్యనిర్వాహక నర్తమవారు దరఖాస్తు పునర్విమర్శనచేసి మంజూరు చేయవలెను. అప్పుడుబాండుఫారము బ్యాంకివారు పంపెదరు. అదిరిజిస్టరు చేయించి బ్యాంకికి పంపవలెను. సామ్యు సిద్ధముగా నన్నయడల తీసికొందురు. లేనియడల మరల వచ్చెదరు. సెంట్రలుబ్యాంకులకు బాధము మాన్చి ను తక్కువగానుండుటచేత, రొక్కం నిలక విషయములో చాల బాగ్రత్తగానుండురు. అనవసరముగా సామ్యు నిలకయున్నయడల వడ్డీ నష్టమువచ్చునను భయముచేత, అవసరములేదని తోచినపుడు ఇంపీయలు బ్యాంకికి పంపివేయుదురు.

ఈసాంఘికీలలో యూనియన్లకు యుండదు. యూనియన్లు దరఖాస్తులుపంపు అలస్యముకలన, కావలసినసామ్యు యెంతో యెక్కువైతేకొని మద్రాసు బ్యాంకినుండి తెప్పించుటలోను సామ్యునిలకలో యుండుటలోను బ్యాంకి కార్యనిర్వాహకులు పడు ఆందోళన అపరిమితము. సాంఘికీలగుడ సామ్యుతేవచ్చు కొనుటలో అలస్యము అనవసరమగుట కలుగుచున్నది.

సెంట్రలు బ్యాంకులు

ఈజిల్లాలోని 4 సెంట్రలు బ్యాంకులను బాగుగా నేపనిజేయుచున్నవని చెప్పవచ్చును. అన్నిటిలోను డిపోజిట్లు మెల్లగా వృద్ధియగుచున్నవి. వీటిలో కాకినాడ బ్యాంకి డిపోజిట్లు మొత్తము హెచ్చుగానున్నవి. రాజమండ్రి మొదటినుండియు డిపోజిట్లు వాక్కింపగలిగినది. వీరు మెద్రాసుబ్యాంకినుండి మొదటినుండియు ఏమిన్ని అప్పిసికొనలేదు. ఈరెండూ ఒట్టణములలో నుండుటచేత, డిపోజిట్లువాక్కించు సామ్యువ్యవహారము. రామచంద్రపురంఅమలాపురం బ్యాంకులకుఅట్టిఅవకాశము లేదు. ఒట్టణములలోని బ్యాంకులవలె, ఇవిరెండును అంతర్వర్గలో డిపోజిట్లు వాక్కింపజాలవు. ఈతాలూకాలలో ధనములేక కాదు. ధనవంతులు ఎక్కువ వడ్డీకి అప్పులనిచ్చు నలవాటులో యుండుట ఒకకారణము. రెండవది బ్యాంకివ్యాపారము వీరికి అలవాటులేకపోవుట అట్టివ్యాపారమంగంజెడి లాభమున్న సౌకర్యమున్న వీరికి బాగుగా తెలియకపోవుట. మనముచేయవలసినదేమి? వీరిగూడ మనయద్యమములతెల్వమును చూతములను చేయువనిని, తెలియపరచవలెను. ప్రచురణ యెక్కువగావలెను. ప్రబోధనమెక్కువగా చేయవలసియున్నది. సెంట్రలు బ్యాంకిలో సామ్యుడిపోజిట్లు చేయవలసినదని మనము 5 సంవత్సరముల క్రిందట కొరగా సమాధానము చెప్పనివారు ఇప్పుడు మీసెంట్రలు బ్యాంకులలో యేమివడ్డీచెప్పెదరని అడగుచున్నారు. సాంఘికీలు చక్కగాను, పరిశుభ్రముగాను ఖచితముగాను పనిచేసినకొలది ధనవంతులకు మనయద్యమమునందు విశ్వాసమున్ను, మనయందు మనబ్యాంకులయందును నమ్మకమును హెచ్చుచుండును. ఈనమ్మకము హెచ్చినకొలది మనబ్యాంకులలో డిపోజిట్లుహెచ్చును. ప్రత్యేకము ధార్మికబుద్ధిచేత డిపోజిట్లు నెనరును చేయురు.

మనము యితరల ధర్మము వాకించువారముగాము. మనతో వ్యాపారము వారికిలాభించనప్పుడే చేయు మనచ న్నాము డిపోజిట్లు కాలపాపివెతినిబట్టి నూటికి రు 5 లు లగాయకు. రు 7 లు కరకు వడ్డీనిచ్చుచున్నాము ఆరమానముల కొకసారి వడ్డీజీటి యిచ్చుచున్నాము. వాయిదాకు ఒకమాసంలోపుగా వీరి డిపోజిట్లు రొక్కం నిల్వలో యుంచుచున్నాము.

వడ్డీయేమిన్ని సంపాదనలేకుండ పెట్టెలోనుండుసామ్యు మనబ్యాంకులలోవేసి వడ్డీకంటాదించుటకు కరెంటు అక్కాంటులు, సేవింగ్స్ అక్కాంటులు స్థాపించినాము. ఈబాపతు సామ్యులు వీరియిష్టమువచ్చినపుడు తీసికొనవచ్చునని చెప్పుచున్నాము. అందుకొరకై వీరు డిపోజిట్లుచేసిన సామ్యులో కరెంటు అక్కాంటుకు నూటికి రు 50 లు చొ॥ యెన్ను సేవింగ్స్ బ్యాంకి అక్కాంటుకు రు 25 లు చొ॥ వీరు యెప్పుడు సామ్యు అడుగుడుతో అని ప్రతిరోజు రొక్కంనిల్వ చూపుచున్నాము.

ఈ బాపతులసామ్యు వీరు అడిగినతక్షణం యిచ్చివేయుచున్నాము. ఇతరబ్యాంకులకంటే మనబ్యాంకిలో డిపోజిట్లువై వడ్డీయేక్కువ. వ్యాపారఫక్కులుపు హామియెక్కువ. ఇవి అన్నియు తెలియకపోవుటచేతన, బ్యాంకి వ్యాపారమందు అలవాటు లేకపోవుటచేతను ధనవంతుం డొకను సంకేహించుచున్నాడు. తెలిసినప్పటికిని, యింకా యేమూలనో యంతకన్న యెక్కువవడ్డీ దొరకుండుటచేత మన బ్యాంకులవద్దకు వచ్చుటకు సంకేహించుచున్నాడు. కొలది కాలములోనే వీరు మనతో వ్యాపారము చేయవలరు. ఈలోపున మనము చల్లగా ప్రబోధన గావించుచుండవలెను.

బ్యాంకియెక్కు బెన్నుత్యము బలము డిపోజిట్లు మొత్తముమీదగాక డిపోజిట్ల సంఖ్యమీద నాధారపడియుండునది డిపోజిట్ల సంఖ్య హెచ్చినకొలది బ్యాంకిబలము హెచ్చును. ఇది జ్ఞాపకముంచుకొని సేవింగ్స్ బ్యాంకి వ్యాపారము హెచ్చించుటకు సెంట్రలు బ్యాంకులు కృషిరల్పవలెను.

డిపోజిట్ల అడిగినప్పుడు అలస్యమేమియు లేకుండ సామ్యు వాపసుచేయుటకు ఏర్పాటులు మాడ చేయునదే ఈ వ్యాపారము వృద్ధికాజాలరు. ముందు బ్యాంకి అందుబాటులలో నున్న గ్రామములలో బ్రాంచి అధీనుల నెలకొల్పవలెను. ఈ వ్యాపార మెక్కువయిన కొలది సామ్యు వాపసుచేయుటకు సుభువగును.

మన యద్యమములోనికి ఇప్పుడు వివిధగా ధనము ప్రవహించుచున్న మాట నిజము. దీనికి కారణము మనయద్యమమునందు మన బ్యాంకులయందును ప్రజలకు నమ్మకము హెచ్చుచున్నది. ఈనమ్మకము హెచ్చినకొలది మనయద్యమపు లాభము. ఈనమ్మకము క్షీణింపవారంభించిన నిమిషము

మనబలము కూడ తీసికొనును. మనయద్యమములను మనము తీసికొన్న అప్పులు సరిగా వాయిదాలోవున తీర్చడములోనున్నది. కూడునందర్శనములకు పూర్వమునకు మనఅప్పులను మనము సరిగా వాయిదాలోవున చెల్లించుచుండెడి వారము. ఆకాశముచేతనే యంతభవము మనయద్యమములోనికి నాకర్షింపగలిగినాము. కాని గతమాడు సంవత్సరములనుండియు యాచియములలో మనము వెనకబడితిమి. వాయిదా మీరిన అప్పులు యాయాడు సంవత్సరములలోను ఎక్కువగానున్నవి. సెంట్రలు బ్యాంకికి రావలసిన అప్పులు.

అకలు. వడ్డీ.

18-19	5. 5—3. 8
19 21	5. 2—4. 7
20. 12	16. 53—15. 65
21-22	24. 82— 1. 62
22-23	34. 68— 5. 11

అదిగో మ యాచాకీలు యంతగా లేకపోవుటకు యిప్పుడు యంత హెచ్చుగానుండుటకును కారణములు తెలిసికొని వెంటనే సవరణచేయుటకు మనము ప్రయత్నము చేయవలెను. లేనియెడల ప్రమాదము వాటిల్లునున్నది.

డిపార్టుమెంటువారి లోటు

మొదట మద్రాసు అగ్రసర్వాధికారినిండి సోదయిటీలు బడులు తెచ్చుకొనుచుండెడివి. ఈ బ్యాంకి మద్రాసుపట్టణ వాసములకు మాత్రమే బదులుయిచ్చుటకు స్థాపించబడినది. ఇతర సోదయిటీలకు బదులుయిచ్చు బాధ్యత యాబ్యాంకిలేదు. కాని డిపార్టుమెంటువారి సలహాపైన యితర సంఘములకు రాసురాసు బదుళ్ళు యిచ్చుచుండెను.

డిపార్టుమెంటువారి సలహాను మన్నించి బదుళ్ళు యిచ్చినందున ఆబ్యాంకి వసూలుచేయుటకు డిపార్టుమెంటువారు పూచీసాించిరి. జిల్లాబ్యాంకులు స్థాపించునప్పుడుగూడ క్రొత్తగా బ్యాంకి స్థాపించిన కొంత కాలము వరకు క్రొత్తగా డిపార్టుమెంటువారు బ్యాంకిలను వాయిదాలోవున కనూలుచేయుచుండెడివారు. సంఘములుమాత్రమే, జిల్లా బ్యాంకులకును స్థాపించుటకు సామర్థ్యము లేకపోవుటచేత వ్యక్తి భాగస్వాములను ప్రోత్సహించి పేరుధనము ప్రోత్సహించి జిల్లాబ్యాంకులను స్థాపించిరి. వ్యక్తిభాగస్వాములు తమ ప్రోత్సహమునల్ల వచ్చినందున, వారిని సంవృత్తిపరచి ఉద్యమమునందు వారికి నమృతము కలుగజేయుటకై అప్పుడుగూడ బ్యాంకువసూలుచేయుటకు డిపార్టుమెంటువారు పూచీసాించి బ్యాంకు కనూలుచేసెడివారు. ఆకాలములో యింకొక్కట మెయిజాను సెలలో చాలపట్టదలగా పనిచేసెడివారు. జూన్ 31 వ తేదీ రాత్రి 12 గంటలవరకుగూడ సెంట్రలు బ్యాంకికి సామ్యువచ్చుచుండెడిది. తరువాత క్రమక్రమముగా జిల్లాబ్యాంకిలలో సోదయిటీల పేరుధనము హెచ్చినది. సంఘములకు బ్యాంకిడ్రైక్టర్లలో మెజారిటీని సంపాదించిరి. మద్రాసు సెంట్రలు బ్యాంకి డ్రైక్టర్లలో సెంట్రలు బ్యాంకులకు మెజారిటీగూడ సంపాదించిరి. ఇప్పుడు ఋణముయిచ్చు బ్యాంకులన్నియు సోదయిటీ చేతులలో నున్నవి. కెప్పరచ్చును ఈ బ్యాంకులలోనికి లక్షలకొలది ధనము డిపోజిట్టుమా మన వచ్చుచున్నది. ఇది ప్రశంసనీయము.

ల కాలము బ్యాంకు వసూలుచేయు పూచీ డిపార్టుమెంటువారు వసంపవలెనని నేను అనెను. ఇది మనము కొరతగిడిన కాదు. ఏలయన, మన బ్యాంకు కనూలుచేయుటకు యితరులు యేల పూచీ పడవలెక; అట్లుయితరులు పూచీ పడనియెడల మనగౌరవము మనపరపతి ఎట్లు హెచ్చున; మనపరపతినిబట్టి మనబ్యాంకులయందు ధనవంతులకు నమృతము గలిగి సామ్యు మనబ్యాంకులలో జిహ్వాజిలు కావలెను గాని ఎవరో యితరులు తమ యధికారముగాని తమ నైపుణ్యముగాని యుపయోగించి బ్యాంకు చక్కగా వసూలు చేయుచున్నారని ధనవంతులకు నమృతము లిగి డిపోజిట్లు చేసినయెడల మనయద్యమమునకు కాళ్ళకెమైన లాభములేదు. ఈ యధికారమును ఈ నైపుణ్యమును ఆశించి తమసామ్యును మనబ్యాంకులలో డిపోజిట్టుచేయువారు వీరి బ్యాంకు కనూలుచేయుటలేదు. అందు కిది క్రొత్తపాపించుటలేదు. అని తెలిసిన వెంటనే తమ డిపోజిట్లు తీసివేయుదురు. ఇట్టినిధి మనకు నెప్పుడైనను ప్రమాదము తెచ్చును. అందుచేత, డిపార్టుమెంటువారు చేయు సవరణము మనకు వాంఛనీయము గాదు.

కారణముచేత డిపార్టుమెంటువారు ఈ బాధ్యతను ఇప్పుడు వదలుకొనుచున్నందున మనము వీరిని నిందింపవలసిన బ్యాంకు వసూలుచేయుటకు సెల్లకాలము తాము పూచీ పడవలెను. ఉద్యమమునకు క్రేణాదాయకము గాకని క్రేణా మన అప్పులకు ముఖంతుటకు ప్రారంభించినాము.

ఇందుకు నేను వీరిని నిందించను. కాని ఒక యింకొక మాత్రము వీరిని నిందించెదను. కావలసినపనితీరులు ప్రజేత పెట్టవలెను, అందుకుతగిన ప్రయత్నములు ఏమియు నిదివరకు చేయవలెననుకు వీరిని నిందించెదను.

తనకు ముఖముగా తక్కువవడ్డీకి బదులు కావలెనన్న తన పరపతి, తనసంఘముపరపతి పెంపొందింపవలెననియు, ఈపరపతి పెంపొందించుటకు భాగము వాయిదాలోవున బ్యాంకు వసూలు జన్మించలెననియు, అప్పుపుచ్చుకొను ప్రతిమెంబరుకు తెలియునా? తాను స్వయముగా నిందుకొంత పాట్లుపడినవానికి తెలియును. గ్రామములో పరపతిసంఘము స్థాపించునప్పుడుగాని, ఈ ఈసంఘములకుబదులు ఇచ్చేనిమిత్రం సెంట్రలు బ్యాంకులు, స్థాపించునప్పుడుగాని, ఈమెంబర్లు స్వప్రయత్నము చేసినయెడల తెలిసియుండెడిది. కాని ఈసంఘములు, ఈ సెంట్రలు బ్యాంకులు, వైవాధి స్థాపించుటచేత, ఇదియంతయు సర్కారువారి లేక ఇడ్డిబ్యాంకులనుచేయువారు లాభము పొందవలచియో చేయుచున్నారని చాలమంది అభిప్రాయము. తమకు ఉపకారముచేత యెవరో యిది యంతయు చేయుచున్నారని కొందరు అభిప్రాయపడుచున్నారు. అంతేగాని తమయొక్కయు తమతో పాటు అప్పుకావలసిన యితరులయొక్కయు సమాదాయపు పూచీ యున్నందున, ధనవంతులు తమ సెంట్రలు బ్యాంకులలో సామ్యు డిపోజిట్లు చేయుచున్నారనిగాని సెంట్రలు బ్యాంకులు తమతో అనిగాని చాలమంది మెంబర్లుతెలియదు. వైగా ఈ అప్పులు ఇచ్చు బ్యాంకులు లేవనియు సోదయిటీల క్రేణా మును, సెంట్రలు బ్యాంకుల క్రేణామును, వేరువేరుమార్గముల నుండవనియు, ఈరెంటికి పోటీనవచ్చుననియు, తమచర్యలవలన డిపార్టుమెంటువారు, తప్పు అభిప్రాయము నొకదానిని కలుగజేసిరి. సెంట్రలు బ్యాంకి డ్రైక్టర్లలో వ్యక్తిభాగస్వాములకు మెజారిటీ యున్నప్పుడు ఈ అభిప్రాయమునకు తావుండెన నుండవచ్చును. కాని సోదయిటీలకు మెజారిటీ యున్నప్పుడు అట్టియభిప్రాయమునకు జోకెక్కడ గలదు? కరెన్సీ భావములనుగాని యద్యమములతత్వమునను గాని వ్యాపింపజేయుటకై యిదివరకు డిపార్టుమెంటువారు అంతగా క్రొత్తతీసికొని యుండలేదు.

ఈ బాధ్యతవహించుటకు యూనియనులు తగియున్న వేమో అనుదమన్న అనిగూడ, వీరిభమైనపూచీ వహించుటకును తగినస్థితిలో నున్నట్లు తోచదు. వీరికి ధనము కాలము. పని జేయునిబ్బంది లేదు. గవర్న మెంటువారు, ధనసహాయము విరివిగా జేసినగాని యూనియనులు ఈభావము వహించుటకు సాహసింపలేవు. సాహసించినకు వీరికాలమంతయు అప్పుదాఖాస్తులు విమర్శించుటలోను, సోదయిటీల తనిఖీలోను బ్యాంకు వసూలు చేయుటలోను సరిపోవును. ఉత్తమ వ్యాప్తిగాని భావవ్యాప్తిగాని వీరితరసంస్థలు స్థాపించుటకుగాని వీరికేమియు అవకాశముగలుగదు. మనప్రస్తుతపరిస్థితులను పరికించిన ఈపనికనునము యంతటినుండి చాలప్రాముఖ్యము నియ్యనియెడల, ప్రమాదము వాటిల్లుననుకు నిశ్చయము. ఇదివరకే మనము చాల అక్రమజేసితిమి. గవర్న మెంటువారు 4 గురు యింకొక్కరైన తగ్గించినంత మాత్రముచేతనే మనము తొలుపుకుచున్నాము. మనదుర్బలత్వము వెల్లడిచుచున్నది. ముందు డిపార్టుమెంటు యంతను నిబ్బంది తగ్గించినను, వారు చేయు సౌకర్యముల తీసివేసినను మనము చాలచిక్కులు పడవలసియుండును. స్వయంసహాయము మనము త్వలో ఒలపరచనియెడల దుస్థితిలోనికి రాగలవనుట నేమియు సంభవములేదు.

రూపాయలు, అకలు వైసులకన్న మనయద్యమజ్ఞాన వ్యాప్తి ప్రధానము. ఉద్యమజ్ఞానవ్యాప్తితో రూపాయలు, అకలు, వైసులు, వెలనేవచ్చును. ఇందుకుగురించి మనము కనైనను శ్రద్ధవహించనియెడల ముందు సంపాదించలేకపోవుటయేకాక యిదివరకు సంపాదించిన దంతయు గోలుపోవలసి వచ్చును. ఉద్యమజ్ఞానవ్యాప్తిజేయుటకు సెంట్రలు బ్యాంకులుగాని డిపార్టుమెంటువారుగాని చాలరు, ఇందులకు తగినసంస్థల యూనియనులే. ఆ కారణముచేత యూనియనులకు, అప్పువరభాగములు; మధ్య ఆడిటులు అలాగే రెక్క రెడికీటు అప్పులు వసూలుచేయుటలు మొదలుగాగల మూపాయలు, వైసులు న్యాపారమునుండి ఏమిట్లుగా చేసి స్వభావముచేత తిగివలెనాయెటకు యూనియనులకు సావకాశము కలుగజేయవలెను.

సహకారసంఘములు: కొన్ని సూచనలు

మహాకార్యకర్తని విడదీసి వేరువేరు సంస్థలకు వేరువేరు కార్యక్రమమును నియమించవలసినసహాయము వచ్చునది. ఒకవిధమైన కార్యక్రమమునకు భారము ఒకసంస్థయందుండవలెను.

సెంట్రలు బ్యాంకుల కార్యదర్శులకు విరివిగా గౌరవజేతనముల నిచ్చుచున్నాము. సెంట్రలు బ్యాంకిలో గుమాస్తాలు ఉన్నారను. ఇట్టిస్థితిలో వీరు చేయుచున్న వ్యాపారముతో సంబంధించిన వ్యాపారము మరికొంత వీరికై నేలభారము చేయునూడదు. ఈ కార్యవర్గిని విడదీయుట గొప్పియ్యి?

సెంట్రలు బ్యాంకులు:—సామ్యుతో సంబంధించిన వ్యాపారము యావత్తుభారము వీరిపై నుండవలెను. స్థాపించిన సోదయిటీలు చక్కగా పనిచేయుచున్నవో లేవో తనిఖీచేయుట, లోట్లు సకరణచేయుట, బ్యాంకు వసూలుచేసికొనుట వీరివిధానమే యుండవలెను. దీనికి స్వాభావికమైనపనిన్ని యిదివరకు చేయుచున్నదానితో సంబంధించినన్ని అయియున్నది. ఇది గల్గొనెట్టెవని. ఈభారము ఎవ్వరయిటకు వీరు తగియున్నారు.

యూనియనులు:—విద్యాభ్యాస ప్రచురణకాని సోదయిటీలు స్థాపించిన ప్రజేతములలో మెంబర్ల విద్యార్థ క్రమములను బాధ్యతలను బోధించుట, సోదయిటీలు బ్యాంకులు యితరసంస్థలచేయు వ్యాపారములను ప్రచురించుట, సోదయిటీలు లేనిగ్రామలలో సోదయిటీలు స్థాపించుట, పనిజేయక నిలిచియున్న సోదయిటీల పునరుద్ధారణజేయుట అమృతం కొనబడి వగైరా నూతనసంస్థలస్థాపించుట స్థాపించుటకు అవకాశములను కనుగొనుట, ఆయాసంస్థలకు తగినమనఃపూర్వము జెడకి యద్యమము లోనికి నాకర్షించుట, కాన్ఫరెన్సులు ప్రదర్శనములు, ప్రచురణ నల్ల నుద్యమతత్వమును బోధనచేయుట, ఈపని! తోనసంస్థలు యూనియనులే. సెంట్రలు బ్యాంకులుగాని డిపార్టుమెంటువారుగాని యీపని కొనసాగించలేరు.

డిపార్టుమెంటు

యూనియనువారు స్థాపించిన సోదయిటీలను రిజిస్టరు చేయుట, సోదయిటీలు ఆడిటు(అంటూ ఆడిటునా) యూనియనువారు నిర్వాహించేయు సోదయిటీలను ఎత్తివేయుట, నూపరువై ఒర్రున కార్యదర్శులను తరిగివేయుట చేయుట.

ఈసారీ అసిస్టాంటు రిజిస్ట్రారులు:—దావాలను పరిష్కరించుట, యూనియనువారి కార్యక్రమములో యూనియను వారితో కలిసి పనిచేయుట.

ఈకారము ఒక్కొక్క సంస్థ ఒక్కొక్క కార్యభారమువహించి పనిజేసినయెడల మనము దినదినాభివృద్ధి గాంచగలము.

వాయిదామీరిన అప్పులసంఖ్య పెంచుటకు కారణము ఎవనూలుచేయుటలో ఈమధ్య డిపార్టుమెంటువారు కనబడిన ఉపేక్షాభావముకొంతయనియు, మెంబర్లు తమబాధ్యతను లాభనష్టములను తెలియమి కొంతకారణమనియు జెప్పియున్నారు. ఇందుకు కార్యక్రమమును నూదించితి. ఇంతటితో మనము సంతృప్తిచెందిన లాభములేదు. మెంబర్లు తనబాధ్యత తెలిసియున్నప్పటికి, యక్రకాలములో బ్యాంకు తీర్పుటకు ఉపేక్షచేయుటకు కారణము లేమయిన నున్న వేమో మనము విచారింపవలెను. ఇట్లు తీర్పుటకు అడ్డంకులేమైన నన్నయెడల తొలగించుటకు మనము ప్రయత్నముచేయవలెను. ఈ అప్పులవిషయమై అతను సల్యకార్యక్రమము సరిగా లేనందున వాయిదా మీరిన అప్పులసంఖ్య పెంచుచున్నదేమో కూడ విచారింపవలెను. ఆ కార్యక్రమములో నేమైన లోటు యున్నయెడల సరియైన కార్యక్రమమును బోధించి ఆచరణలోనికి తీసికొనిరావలెను.

రు 5000 ల కన్న ఎక్కువ బదులు తీసికొనగూడదు. అనుయాయు, కొంతకారణము. ఈసంబంధన జేయునప్పుడు యింకొకటా అప్పుడియవారు యూనియనులలో జేర్చుకొనడము అను నిబంధనగూడ యున్నయెడల, యూనియనులు ఒకరికొకరి గారికి మాత్రమే నేర్పించిట్లుండును. ఇవలకు తరకున్న ఋణములుతీర్చుకొనుటకు వ్యవసాయపు కెల్లబడికి కార్యకర్తలకు మొత్తం రు 5000 లకు మించని ఋణము కావలసినవారిని మాత్రమే యూనియనులో మెంబర్లుగా చేర్చుకొనవలసినయియు, నింతకంటె పెక్కువ అప్పు కావలసినవారిని చేర్చుకొనుటకు వీలులేదని చెప్పుకలసియుండును. కాని యిది డిపార్టుమెంటువారి అభిప్రాయముగాదు. ఉద్యమగంధితలో ధనము చాలక కొంత, మితిలేనియెడల, చేకూర్చగలిగిన ధనమంతయు వినలుగు రైతుగులతో పుచ్చుకొని యితరులకు లేకుండజేయుచున్న భయముతోన, చేకూర్చగలిగిన ధనముతో అధిక సంఖ్యాసంఘములు మునిచ్చు సౌకర్యము కలుగజేయు తలంపుతో ఈమితిని కట్టిచిరి ఇది సదుద్దేశ్యముతో చేసినను, వాయిదామీరిన అప్పు కార్యక్రమముగా నిర్వీయుండుటకు యిది ప్రబలకారణము, అంతకు మించి అప్పు కావలసిన మెంబర్లు మహుభావచేతలోను సోదయిటీ చేతలోను పడుతుండును.

మఠం బాలసు బ్రహ్మణ్య గురగారు

[illegible]

అంధుని ప్రశంస నిరీక్ష.

అండ్‌జ్, మే 2:— ఉదయం 12-5. (బ్రిటిష్) ఎగుడు
తులసి చూడవలసి దొంగిని ముడతల అధి:నేతలను తోడ్చుకు
చున్నామి. అందుచే దొంగిని ముడతలను, అధి:నేతలను
ఎక్కిరి పుట్టెక్కిరి నీతులెను. ఇప్పుడు భర్తయ్య, (బ్రిటిష్) ఎగు
డు తులసి కేరయి లాభకరముగ నుండునని ప్రేక్షకులకి గుర్త
కపుట నుబంధమున వ్రాయుచున్నది. దీనివలన భర్తకము లాభి
కృద్ధియగు ననుమన్ను జరి. అందుచే పుట్టెక్కిరి ఏర్పాటులను
పార్లమెంటువారు నిరాకరించిన (బ్రిటిష్) ఎగుడు (బ్రిటిష్)
సామాజ్యములో ఇరెంజోట్ల విక్రయము గాంచును.

సామాజ్య ఆర్థిక సభా తీర్మానము

ఇంగ్లండు సామర్యము

జూనియరుల ఆసంత్సృష్టి

లండన్, మే 1:—రాత్రి 7.30. జూనియరుల లాభము వట్టి బ్రెట్టు ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగా ఉపేక్షాపూర్వకముగా పోషించి సామాజ్య ఆర్థికసభయందు చేయబడిన తీర్మానముల వట్టి బ్రెట్టు ప్రభుత్వమువారు చూపిన వైఖరి తెలుపుచున్నది. వీరికి వలస సామాజ్యసభ అసెంబ్లీ కును చున్నారు. జూనియరుల రాజకీయతత్వము ఇట్టి కథల కేగి కార్యకర్తలముఖ వాల్చిని తీర్మానములను చర్చించి తమ కాలమును పొనుకొనిన రహస్యము.

అర్థికవిభాగములను అధిగమించు వీరు కౌన్సిల్ కలయిక కృత్రిమ బ్రెట్టు బ్రెట్టును వలసలకు ఏదేమైనా కలయికను చేసి, సామాజ్యతీరును, లాభమును ఎంతమాత్రము పాటించుటయు, అట్లంటే తేలు. కనక చక్రకర్ తినుటకు సరకులు అందరకు చున్నవా తేవా అను సంగతిని చూచుకొనుచున్నది. తనకు తత్వకర్తలైనచాలును. ఇందులకును అక్కరలేదు. ఇటులు పొనుకొనిన ప్రభుత్వము అర్థిక సంభాషణలను చేయుచున్నది. తనకు బ్రెట్టు బ్రెట్టును అధిగమించుటకు ప్రభుత్వము ప్రవేశపెట్టినందుచున్నది. వారి యాచనలే ఎన్నికలందు కలగించిన వారు తప్పక ఇట్లు చేసి తీరవలెను. సుట్టుపేసాని కలగించిన పూర్తిగా వైఫల్యమును, శ్రేష్టాధికారమును సాధించి తనకు తానే అంకితముగానుటకు ప్రయత్నించుచున్న బ్రెట్టు బ్రెట్టును లాభమును గలగ తేయుటకు ప్రయత్నించుచున్న లాభము లేదనుచున్నారు.

అస్ట్రేలియావారి కర్తవ్యము

అస్ట్రేలియా వారి బ్రాహ్మణులు అస్ట్రేలియావారు తమ సరకులను బ్రెట్టు బ్రెట్టుగాక కలగించుట, వడ్డీవడ్డీ గారు ఇంటియందు కలగించుట అంగీకరించక పోవుటచే వికలమందుకలగించుచున్నది.

మేడినోత్సవము

కంకర్లను పీడకలగు కొన్నివర్షముల అల్లడలు కలగవలయు ఇట్లనుచున్నందున, రోగులు తీరిగిగాను బ్రెట్టును తెలియుచున్నది. వార్షిక 2:00 మందిని చావలసిన కమ్యూనిటీలను మేడినోత్సవకంకర్లముల అరెస్టు చేసిరి.

ప్యారిసు

లోగూడ కార్మకులు బుద్ధిగారు. తుపాకులను బ్రాహ్మణులైన గార్మకులు. అధ్యక్షులు బ్రెట్టులు. బిడు అరెస్టు చేయబడెను.

లండన్

లండన్, మే 1:—లండన్ లో మేడినోత్సవమున 300 మంది పాల్గొనిరి. అంతయు కలగించుట అంగీకరించెను.

జనాసాక్షి ప్రవచయ్య ప్రచారము

ఇండియాలో పొనుకొనిన అధ్యక్షుల సహాయము చేతు కలగించి మేక్స్ ప్రభుత్వ గౌరవము. వై సంగులు వారి చేతు గొనియున్నందు ఇండియాలో ఇప్పుడు మార్పులగుచున్నది. కార్మిక ఆధారిత్యకలగించు వాడనియట కలగించుట తేయుచున్నది మని అభిప్రాయపడుచు తెలియజేసెను.

శ్రీ శ్రీ హరిదాస్ గారు

హార్మోనియోజనము చేసిన కొంతమంది పార్లమెంటు సభ్యులు హరిదాస్ గారు చనిపోయిరి.

బాకూ చమురుగములు

ప్రాయము అయినచున్నది 2000000 టన్నుల చమురు తయారజేసెను.

జర్మనీ ఎన్నికల సందర్భము

అంతయు పూర్తియైంది. ప్రభుత్వములన్నియు సాంధ్యమైంది. ఇంక పీటలెన్నియు కలగించుచున్నది. ఇంక కొన్ని కథలు అరుగున కాని నియోజనకర్తలను ఎన్నుకొనిన కొంతమందిని నిర్ణయించుకొనిరి.

మార్కెట్ గారికి ఇంక ఇంకను ఇంగ్లాండునుండి ఇండియాకు బంతులను.

సామాజ్య ఆర్థిక సభా తీర్మానములు

జి. హెచ్. థామస్ గారు వై వివరములను గూర్చి కామన్స్ సభలో చూపించిరి. జూనియరుల ప్రతినిధులు చేసిన తీర్మానములను త్రోసివేయుట విచారకరము. బ్రెట్టులును ఉపదేశకరము.

అధినివేశ సంఘము వారు

ఈ వార్తను లండన్ లో రిచురభివృద్ధి. చాలమంది చివ్విరి. ఇంతవరకు అధినివేశ కార్యాలయమువారిలో సమావేశముగాలేదు.

నవపరిహార సమస్య

లండన్, మే 1:—రాత్రి 8 గంటలకు బెల్లీ మం (పెంచి మంత్రులను గలగొనిరి. వీరు నవపరిహార వివరములు తనిఖీర వివరములను గూర్చి చర్చించిరి. వీరు తరువార సినిమా ముస్సోలినిగారిని కలిసికొనెను.

ప్రెంచిఎన్నికలు

దౌర్జన్యము

పార్లమెంట్, మే 2:—పార్లమెంటును మరలకలగించు ఎన్నికలకలగించు దౌర్జన్యము తెలియుచున్నది. అధినివేశము గారిని చాలమంది చుట్టించిరి. వారి పక్ష యంత్రులు మారలు కాకొనుట గొప్పది. మే. 2 పురపాలకసభ్యుని కుపాక్షి గార్చిరి.

కనకచక్ర ఫలితమును చూచి. 594 స్థానములు అన్నవి. 8882 మంది అధ్యక్షులు అన్నారు.

ప్రాపార్షనలు రిప్రజెంటేషన్

కార్మికపక్షమువారి తీర్మానము

లిబరల్స్ ఆశాభంగము

లండన్, మే 1:—పార్లమెంటు కార్మికపక్షమువారు కామన్స్ సభలో ప్రభావానుభవించి అధ్యక్షత ప్రద సమావేశమై లిబరల్స్ చూపించిన ప్రాపార్షనలు రిప్రజెంటేషన్ కమిటీ మే సభవారు తమ ఇష్టములచేట్టుల పీటలెన్నికలను నిర్ణయించిరి. ఈ వివరములను రిచురభివృద్ధి విచారించెదరు. తమ కార్యక్రమములను వైవిధ్యము ప్రాపార్షనలను చేసిన కథలు తీర్మానించుటచే లిబరల్స్ ఆశాభంగమైరి. ప్రభుత్వమువారు తమకు పూర్తిగా తోడ్పడెదరు. మరల ఈ వివరములను లిబరల్స్ తమ ప్రయత్నములను ప్రారంభించిరి. రెండింటివలయునూ లిబరల్స్ సభ చేతుగా ఎంతో కొంత కలగించుట కచ్చి మేము బ్రెట్టు ప్యాన్ ట్యులము, బ్రెట్టుల వలసలను సభలో అల్లడలు బంతులను చేసిన అందుల ఇంటి తేలుడ చేయుటకు ఏర్పాదిచేయవలసి తెలియజేసిరి. జూనియర్ కలగించుట సాధించెదరు. తమ కథలందు బ్రెట్టు కలగించెదరు.

బ్రిటిషు ఆర్థిక పరిస్థితి

సోషల్ గారి ఆశ

లండన్, మే 1:—సోషల్ గారు ఆర్థిక పరిస్థితిని సోషల్ గారు ప్రాణములు, కలగించెను. ఎన్నికల సమయము చేయబడింది గాదనిరి. ఆర్థిక పరిస్థితి ఇంక ముందటి అధ్యక్షులను. కచ్చి సంగతులను గూడ తానే యుండెదననిరి. ఈ సంగతులను తీర్మానించుటకు ఏర్పాదిచేయవలసి తెలియజేసిరి. జూనియర్ కలగించుట సాధించెదరు. తమ కథలందు బ్రెట్టు కలగించెదరు.

లిబరల్ గారు వారు మేకన్స్ కమిటీను రిచురభివృద్ధి చేసిరి. అని కచ్చిచెను. అందుకంటే మేకన్స్ కమిటీ విచ్ఛిన్నమైంది. ఈ కమిటీని రిచురభివృద్ధి చేసిరి. అందుకంటే సభకు మార్పులగుటకు ఏర్పాదిచేయవలసి తెలియజేసిరి.

అటార్నీ జనరల్ ఈ కమిటీని రిచురభివృద్ధి చేసిరి. 100 మంది చనిపోయిరి. 1000000 డోలరుల సొమ్ము కలగించెదరు.

వార్తా వరణ సృష్టి

1924 సం॥ మే నెల 3-వ తేదీ శనివారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	అర్జున్ గిరి సమీపము	అర్జున్ గిరి సమీపము	అర్జున్ గిరి సమీపము	అర్జున్ గిరి సమీపము	అర్జున్ గిరి సమీపము
గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో
గోపాలపురం	89.8	78.6	...	1.50	44.9 6
కోరాపుట్ట
విశాఖపట్టణము	91.9	80.7	...	0	37.09
కాకినాడ	101.1	84.6	...	0	89.09
మచిలీపట్టణము	97.1	88.5	...	0	41.59
గుంటూరు
కర్నూలు	107.9	84.4	...	0	26.01
బళ్లారి	106.5	81.1	...	1.14	20.51
అనంతపురం
కడప	118.9	86.7	...	0.09	81.28
నెల్లూరు	10.4	84.9	...	0	37.98
మద్రాసు	99.1	82.6	...	0	50.74
కడపూరు	98.4	81.6	...	0	52.94
కల్యాణం
సేలము	105.9	77.2	0.21	1.87	89.50
కోయంబత్తూరు	99.9	7.5	...	2.66	22.29
తిరుచనాపల్లి	107.6	84.9	...	1.52	88.18
నాగపట్టణము	98.1	88.1	...	1.20	54.98
పునకొట్ట
మధుర	104.2	82.9	...	1.22	88.58
పాంబుర్	95.6	81.7	...	0.10	87.00
తిరువల్లూరి	1.47	28.34
తిరువేండ్రము	88.1	80.4	...	4.18	64.51
కొచ్చిన్	92.0	82.1	...	6.58	114.51
కాలికట్టు	94.2	83.1	...	8.49	117.16
మంగళూరు	95.2	82.0	...	0.72	125.68
బెంగళూరు	95.1	66.0	0.50	1.50	25.87
హాస్సన్
మేల్ కార	81.1	68.0	...	2.81	125.46
రైచూరు
పైచాళాద్
కార్వార్
కత్తిగిరి
బొంబాయి
బోలాపురం
కొడెకనూర్	78.4	55.5	...	2.21	62.18
ఉదకమండలము

సర్కారులు:—ఆకాశము కొన్నిచోట్ల నిర్మలముగను మరెక్కోచోట్ల మేఘములతో నిండియున్నది. మచిలీపట్టు ములో అద్భుత చాలకత్తు. కాకినాడలో పగటివేడిమి 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 4.7 డిగ్రీలు తక్కువ. మచిలీపట్టు ములో 8 డిగ్రీలు తక్కువ.

కక్క:—ఆకాశము కొంచెము మేఘపురంబై యున్నది. కడపలో అద్భుత తక్కువ. పగటివేడిమి 2 1/2 నుండి 3 డిగ్రీలవరకు ఎక్కువ. కడపలో రాత్రివేడిమి 4, కర్నూలులో, బళ్లారిలో 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి. నెల్లూరులో రాత్రివేడిమి 4 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. మద్రాసులో పగటివేడిమి రాత్రివేడిమి 2 1/2 నుండి 3 డిగ్రీలవరకు ఎక్కువ.

ఎండలు ముదరవచ్చును. స్థానిక చినుకులు పడవచ్చును. ఎస్. ఆర్. సామూయి, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

వెల్లింగ్టన్ ప్రభుత్వ

సాంఘికములతో కలిసిగిరి నుట్టాడి. సాంఘికములతో విచారించిరి.

ప్రాణము, జీవాను (క్రైస్తవ క్రైస్తవుల బాధించిన కేసు)ను ఎంక పీటలెన్నికలను చేసికొనుచున్నారు. మార్కెట్ ప్రభుత్వమును (క్రైస్తవ ప్రభుత్వము) అధికారిని స్థాపించుచున్నారు.

Alfred Young & Co., Ltd.;
Post Box No. 40, Madras.

రక్తాక్షి నారం చైత్ర మాస బరిం, శనివారము

గ్రంథ పరిచయము

రాజవాహన విజయము:—గ్రంథకర్త: అడుసుమల్లి నారాయణరావుగారు. దశమమారుచరిత్రలోని ఆవంతి సుందరీ గాజవాహనలగాధ యాతంకముల యీనాటకరూపమున వెలసి నది. కథాసంవిధానము బాగుగ నున్నది. పాత్రపోషణ మా చిత్ర్యమారము గాకయున్నది. కవిత్వము రసవంతముగనే యున్నది. కాని అనుచ్ఛటచ్ఛట నడక సరళముగా దోచుకున్నది. వెల రు. ౧-౪-౦. ఈ గ్రంథము దొరకుచోటు: ది మోహినీ ఫ్యాన్సీ బహదూ, గుడివాడ, (కృష్ణాజిల్లా)

సుభద్ర:—పులుగు రైల్వీసరసమాంబ. పదనము. ఇందు సుభద్రాచరిత్ర మా మా లాగము వర్ణింపబడినది. సుభద్ర గుణాతిశయము లుచితరీతి మధురింపబడినవి. సుభద్ర యిందు బరమభక్తురాలు. గ్రంథకర్తగారు దీనిని విధుభూషణ వసువుగారి వంగగ్రంథమునుండి యాంధ్రీకరించిరి. సోదరీమణుల యుపయోగార్థము దీనినిరచించెనటయీమె. శైలి యింక గొంత తేలికగా నుండదగును. దీనివెల ౦-౧౨-౦. విలాసము పులుగు రై వెంటర్ తనముగాదు, కాకినాడ.

శ్రీకృష్ణజీవితము:—పదనము. గ్రంథకర్త: చిట్టా బాలకృష్ణశాస్త్రిగారు బి. ఏ. ఎల్. టి. ఇందు శ్రీకృష్ణ మూర్తి యనతారచరిత్రమంతయు వర్ణింపబడినది. సందర్భాను సారముగ నచ్చటచ్చట భాగవతమునందలి పద్యములు చేర్చబడినవి. శైలి సులభముగనే యున్నది. అచ్చుతప్పు లున్నవి. వెల ౦-౪-౦. పుస్తకమునకై మచిలీ పట్టణము హిందూ హైస్కూలు సహాయోపాధ్యాయులగు గ్రంథకర్తగారికి వ్రాయవలెను.

శ్రీ త్రదర్పణము:—(అంగభాష). గ్రంథకర్త: కంది సుబ్బారావుగారు, బి. ఏ., వెల రు ౦-౧౨-౦లు. ఇందుగాళి, గయ, ప్రయాగ మొదలగు నూలు శ్రేతములయొక్కయు, అచ్చటి తీర్థములయొక్కయు, దేవతలయొక్కయుమహిమయును, ఆయా శ్రేతములకుఁబ్రాప్త మార్గములును. సంగ్రహముగవివరింపబడియున్నవి. ఇది తీర్థయాత్రచేయువారలకుఁ గొంతసహకారిగా గ్రంథము. విలాసము, శే. కే. మూర్తి, 67, బిగ్ స్ట్రీట్, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు.

జీవకారుణ్యము:—విద్యానిధి కారుపల్లి శివరామ దాసుగారు. వెల రు ౦-౧౨-౦. ఇది ఆంధ్రప్రబోధిని గ్రంథ నిలయముయొక్క ప్రచురణము. ఇందు వేదశాస్త్ర పురాణాదులనుండియు, విద్యమానారోగ్యక్షులనుండియుఁ బ్రమాణములగైకొని గ్రంథకర్తగారు మద్యమాంసనిషేధము దూష్యమని చక్కఁగాఁ జర్చించియున్నారు. విలాసము: ఆంధ్ర ప్రబోధిని గ్రంథనిలయము; మండపల్లి, లింగాలపోస్టు, కృష్ణాజిల్లా.

గయోపాఖ్యానము:—గ్రంథకర్త బ్ర. చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహుగారు. వెల ౦-౪-౦. నిరర్థక సరసకవితా మండితులగు సీగ్రంథకర్తగారి కృతులను వేటుగాఁ బ్రబంధింపఁబనిలేదు. ఈగ్రంథసారస్య మెఱుంగని యాంధ్రులు మందుకైన నుండరని మానస్యుకము. ఈ మాటన రసము లాలికించు పెమ్మ-క్రొత్తపద్యములు చేర్చబడినవి. విలాసము. —మాదేటి నన్నాస్వ సయ్య అండ్ సన్స్, బుక్క-సెల్లరు, రాజమండ్రి.

గోపికాహృదయము

[దుర్గమహంతి - సీతారామశర్మగారు] గీ. అభినవాంభోధరశ్యామ-లాభిరామ. మతులమాణ్యకలిత-హృదయతంస మమలతరచంద్రికాదర-హాసవదన మతికృపాపరిపూరిత-పాంగభంగ మనిలచునట క్షే-మైననీదు భువనమోహనసౌందర్య-మూర్తిగనియొ. (1) యామునాసరితూలవృత్తి గ్రమలను మృదులపైకెత్తకమనీయ-సదనములను మనుషుపరిమళమిలితని-కుంజములను విశదకరణశిఖాజ్వల-వేదికలను బాలభాస్కరకిరణముల్ ప్రబలునట్లడు లీల నాలెఁ గేపులను లా-లింపునపుడు జేడియలఁ గూడి కేరింత లాడునపుడు నిశలు పాండురరోమతై-నెగడునపుడు ఘోషవాసులు చుట్టును-గూడినపుడు సకలచేతనాచేతన-సంపయంబు తన్మయత్వంబు నందును-దగులువడఁగ నధరనిర్రతేసియువా-మధురసార మిలితమై, భూరిభావసంకలితమగును నలరుతావక వేలుగా-నంబు వినియొ!! వుని వచ్చితి నోయి గోపాలకృష్ణ!! (2) పూతనాదిసురారిసంఘాతహరణ మైననీదగుజలవిక్ర-మంబుఁ గనియొ! కాళియఘోషకాగ్రభా-గంబునందు లాస్యమొనరించునీదుఖేలనముఁ గనియొ విపులవిపులాధరముఁ గొన-వేలిఁ దాల్చు మహితమై వెల్లు నీమహా-త్వ్యంబుఁ గనియొ మరులుగొంటిని నీయందుఁ గరము కృష్ణ!!! ఏల వచ్చితి విటకు నీ విప్పు డనినఁ గారణం బేమియో! చెప్పఁ గలనె నేను సుందరాకారముం జూచి-సాక్షి-నేమో!! లలితవంశీస్యనము విని-మలచె నేమొ! గుణగణాకర్ణనంబునఁ-గోరె నేమొ! బలపరాక్రమంబులఁ గని-వచ్చెనేమొ! మనుమహాబుని తూపులఁ-గుంచె నేమొ! మనసు నీయందునే మగ్న-మయ్యెనేమొ! తావకాంక్షిదాస్య మొనర్పఁదలఁచి యేమొ! మించి నినుఁ గూడి క్రిడింప-నెంచి యేమొ! యేతలంపున వచ్చెనో! యీలతాంగి నీ వెఱుంగవె సర్యజ్ఞ!!! నీరజాక్ష!!!

వలపు మొలక

[క్రొత్తపల్లి సుబ్బణ్ణాచార్యులుగారు-సాహితీసమితి] మొలకచందురుఁ బోలు నీమొగమునందు మొలకనగవుల వెన్నెలల్ ముదముఁగూర్చ మొలకప్రాయమున న్నతిమోహరజ్జు వులఁ దగిల్చెను గాదె యోపురుషసింహ! హృదయసుతేత్ర మన రక్తి కెంతో క్రాగి తొలకరింపుల కతుల శీతలత చెందె సరసపద్యత్తి దున్ని కర్ణమండ! తద్ద వేడ్కఁ జల్లితి పుత్తమబీజములను చల్లిచలకమునుపె హర్షంబు సెలఁగ వలపుమొలకలు మొలచె హృత్ఫలకసేమఁ గడువిచిత్రము గాదె యీకాలమహిమ! విత్తుటయు వెంటనే మొల్క లేత్తుటయును.

మిత్రుడా!

[ఏ నుఁ గు త మ్మ రా జు గారు] ఏడ పోయెద వెందు కేగెద వేమి లాభము మిత్రుడా! జాడతెలియని సందుగొందుల సంచరింతువె మిత్రుడా! నీడపట్టునఁ నిల్వఁ గోరక దాడి వెడలుచె! మిత్రుడా! వేడివేడి నిరంకుశత్వము వాడి చూతువె! మిత్రుడా! కారుమబ్బులు గ్రమ్ముచున్నవి కదలిపోదువె! మిత్రుడా! కదలిపోయినఁ గల్లునట్టం బెడఁ దలంపపు మిత్రుడా! కష్టసుఖములగతి యెఱుంగక నష్టపడెదవో మిత్రుడా కష్టములు గట్టెక్కఁజూచినఁ గలుగుఁ మోదము మిత్రుడా! దారి తెలియక దూర మేగెదు దారిఁ జూడుము మిత్రుడా! దారి నీదరిఁ జేరి యున్నది తేరి చూడుము మిత్రుడా! కాల మాగదు గడియకాలం చేల జావ్యము మిత్రుడా! కాల మెఱిగిన కర్మయోగము గట్టిమర్మము మిత్రుడా!

వక్రము

[కె. అన్నంరాజశర్మగారు] ప్రణయిని! అమృతాంబితప్రభుల నీను నీకపోలంబులందున నృత్య మాడు రక్తిమాంసరముల రాగరసము చింద విడుతునే నేడు ముద్దులం గడుగకుండ? రామణీయేండుపాలిత; రాత్రులందు మాధవీలతాగృహముల మాటు నిల్చి వీణ సవరించి భానాతిరేక మైన ప్రేమగీతంబుఁ బాడఁగా వేగ రమ్ము. బొందుమల్లెతావులు నిండుగొనిన కొండకొనల చరియింపఁ గోక్కె గలదో వనకురంగీవిలోచనా! భయము చక్కి రమ్ము నాతోడ ప్రణయసామ్రాజ్య మేల. చెలులు లేరంచు సుంతయుఁ జింత వలదు తరళనేత్రలు హరిణకాంతలు నిరంత రంబు నినుఁ గూడి మోహనారణ్యసీమ న్వేచ్ఛమై విహరింతురు చిన్నదాన! లేలేమామిడికొమ్మల కూతలేదును గండుకొయిల జపియించు గానమునకు కల్పనముఁ జేసి యర్థముల్ కవిని గాన పాటలాధర! వినిసింతు ప్రతిదినంబు. పవలు చేలకు భేద మేర్పడక శ్రావ్య రాగములఁ జిల్చు సెలయేటి రావ నులరు రమ్యసికతాఫలంబుఁ జేరంగరమ్ము అబల! వచియించు నంద రహస్య మొండ.

అష్టావధానపద్యములు, సమస్యలు

ఏలూరు శ్రీ గాంధీ ఆంధ్ర జాతీయమహావిద్యాలయము నందు జరిగిన శ్రీరామనవమీకల్యాణమహోత్సవసందర్భమునం దష్టావధానపద్యమున బ్రహ్మశ్రీ అష్టావధాని కాకర్ల కొండల రాయకవిగారిచే రచింపబడినవి.

1. గాంధీమహాత్ముని శత్రుచికిత్సా కరణభిప్రాయము

ఉ. ప్రాణము లెట్లులైన నిలువనలె. నందు బుఱు ల్యచింతరే గానడదు కృభంగి గొని గాంధీయుండెన్ నాపరేవనుక పూనిక నిట్లు ప్రాణములు వోవుతఱి బొనరించె గాధిరా ట్టునుడు దొల్లి నొక్కశ్వపనుం గని వేడుమఁ గుక్క మాంసముక.

2. నవవధూవరుప్రణయము

క. నవనవలాడెను. తీరియ
దినసంబున కొక్కనీతి దీపించుగతిక
నవనంపతులకుఁ బ్రణయం
జవనపయిం గ్రమముగాఁగ నభివృద్ధియగుక.

3. పొడుముడబ్బి

శా. గాటందై తగు నివ్వపెట్టెను ధనగ్రామంబు రక్షించునట్లటం బొండక రక్ష సేయుదును దారుతాహముంబొంధి బల్కటందైనక పాట మొప్ప వెన డబ్బాయందునం బొడ్డు నే పీటం గావున నిట్టివట్టి నుతిగావింపక వలెక సజ్జనుల్.

4. భాగవతమునఁ దత్త్వైతిక రక్తః గలకాంతా కనకాసక్తిః గభామూలమున వెల్లడించుట

సీ. ఘనభాహుబలులైన కంఠసాల్కారుల
సంగ్రామతలమునఁ జంపుటయును
రమణీయగాత్రలై కొమరారుచున్నట్టి
వ్రజభామినులఁ గూడి వలలుటయును
అష్టభార్యలతోడ ననురక్తిఁ గ్రీడించి
పుత్రసంతానంబు బొందుటయును
బాంధవ్యమును జాలఁ బాటించి ఘనమైన
కలసఁ బొండవులతోఁ గలియుటయును
గీ|| గలుగు శ్రీకృష్ణు నాయకుం గా నొనర్చి
భాగవతకథ పోతన్న పలుకుకతన
నాగుణంబులె తనకు నాన్దకరము
లయ్యె నేమో యటంచును ననగ వచ్చు.

5. మనుచరిత్ర కళాపూర్ణోదయ కావ్యనాయికలకుఁ గల పోలికయుఁ దారతమ్యము

చం. కలమున రూపసంపదన గోమలవాగ్రచన నివ్వమోహసం
కలనమున న్నమాన లయ క్రాలుదు రాకలభాషిణీవర్ణ
ధులు, కలభాషిణీవికచతోయజులొచన మ ర్త్యజాతయై
బాలుచు, వరూధిసీతరుణి పాల్పు నుమి! మరుచంకజాతయై!

6. ఆల్పసంతోషికిని మహాశాఙ్గరునకును సమకూరు ఫలసిద్ధి

శా. అందక రాని మహాశలంబునకు నై వ్యామోహితుండై తుడం బొండక లేక తపించుమాధుగతి తల్పండా మహాశాయుతుం డందంగల్గిన చిన్నిపండు గొని మోదాంభోధి నోలాడుని స్తంధ్రప్రజ్ఞానీరీతిఁ దృప్తిగలయాధన్యండు సౌఖ్యంపడుక.

7. సమస్య “దారము లేని హారము నితంబిని! నీ కెవఁ డిచ్చెఁ జెప్పుమా!”

(ఇందు మందార మనుకదమును గూర్చరాదు)

ఉ. వారకకంఠభాగమున భవ్యనరంబటలై తనర్చుచుం జారుతరంపుము త్రియపుసంఘములం బురుడించుముక వెసం గారఁగఁ జొచ్చె నిప్పు డిరుగన్నులనుండియు బాష్పలిందులీ “దారము లేని హారము నితంబిని! నీ కెవఁ డిచ్చెఁ జెప్పుమా!”

8. సమస్య “నీ కే త్రావ జలంబు లుండ నహహ! నీరూపు సాంపాండగక”

శా. వారు మీరు మీఁ దెలుంగక తమో భారంబున ద్రాగుచుక
ఘోరప్రక్రియ నింద కొర్చుటను గ
న్దోఁ గల్గియుం గూడ నీ
వారీతిం జెడిపొడలంచె యిటు లే
లా జాల యత్నింపఁ గల్
నీకే త్రావ, జలంబు లుండ నహహ!
నీరూపు సాంపాండగక.

ఒక రోజు ఉద్యోగం

(చిన్నకథ)

[కొప్పర్తి నారాయణమూర్తి బి.ఏ.యల్.టి. సాహితీసమితి]

ఋతుకరణం సీతాబాయిమ్మకు మగడు పగలోకయాత్ర సేవించేసరికి నాలుగువందల అప్పవన్న నాలుగేండ్ల కొడుకు బొజ్జయ్య అనేవాడున్నా మిగిలియుండెను. ఉన్నప్పుట్లో ఉపాధి జరుగదనిస్తే పరదేశములో క్రెతివతో బ్రతుకవచ్చుననిస్తే తలచి, ‘చెడి పట్నం చేరాలి’ అనేసామెల జ్ఞాపకము రాగా, ‘జై, పరమేశ్వరా’ అని చెడలవాడ పట్నంలా చుకాం చేసింది, సీతా బాయిమ్మ అడద బయలుదేరినవేళావిశేషంచేత, బెజవాడవచ్చిన రెండురోజులలోనే అచ్చటనున్న ఒకగొప్పఉద్యోగస్థనియింట్లో పంటలక్కాగా కుడిరింది. తల్లికి కొడుక్కి భుక్తిజరుపడానికి కొడుకుకు చదువుచెప్పించడానికి వొప్పుకొన్నాడు, అయ్యవోస్తుడు.

బొజ్జయ్యని బడిలో చేసినారు. ఉద్యోగస్థని యింట్లో వుండడంచేత ప్రతిక్లాసు ఫరీతులొనూ కృతార్థుడవుతూ వుండే వాడు. వీడు చెద్దపిడిగొడ్డి పిట్టి మేపడానికి జీతం వచ్చడానికి కొంచెము అయివుత కలిగింది యింటియజమానికి. దానికి తగినట్టుగా లోవర్ పేకండేరి పరీతులొ తప్పడం ప్రారంభించాడు బొజ్జడు. గకర్నమైంటుపరీతుకనుక అరునాళ్లు తిప్పవలసవచ్చింది. ఇంక ఈజవానికి పాఠ్యము అవడని నిరాశ చెంది తనడిపార్లు మైంటులోనే దూరపుగ్రామంలో కొంచెం అధికారముగల ఉద్యోగం యిచ్చాడు బొజ్జయ్యకు ఆయింటిపెద్దమనిషి. ఆమట్టుకు కొంప మునిగింది! బొజ్జయ్యకు కళ్లు నెత్తిమీదికి వచ్చాయి. అధికారం చెలాయించాలని కోరికగాని మరొకటి ఆయనమనస్సులో లేదు. కనకపునెంహానమున కునకమును కూర్చుండ బెట్టినట్లు పరిణమించింది కథ.

ఉద్యోగం అయిందని తెలియగానే ఇల్లు బయలుదేరి స్నేహితులదగ్గరకు వెళ్తు తీసుకోడానికి వెళ్లి వారిదగ్గరనుండి రిక్కువాచీ, ఫౌంటెన్ కలము, చేతిబెత్తము, కళ్ళజోడు, త్రాకె ఉపకరణములను స్వీకరించి రాత్రి పదిగంటలకు ఇల్లువేరుకొనే టప్పుటికి యజమానికి చాతాత్మగా కడుపునొప్పి వచ్చిందనిస్తే చాలాబాధపడుతున్నారనిస్తే తెలిసింది; కాని బొజ్జయ్య లోపల ఒక పెడితే ప్రమాణం ఆపుకోవలసి వస్తుండేమో అని భీతిచేత అరుగుమీదనే నిలువబడి తల్లిని పిలిచి తాను తల్లి టమే ఉద్యోగపుడారికి పోతానని యభిప్రాయమును చెప్పెను. “అమావాస్యపుటం ప్రమాణం ఎందుకు? కొత్తగా ఉద్యోగం అవడం మాడాను!” అని తల్లి చెప్పినదానిని నెడచెప్పి బెట్టి, గిరుక్కున తిరి పోయి తన (Study room) చదువుకు నే గదికి వెళ్లి సామాను తీసుకొని బండిమీద ప్రయాణం సాగించాడు.

మరునాడు పవంకండు గంటలకు వెళ్ళవలసినగ్రామం చేరాడు బొజ్జయ్య. ఫలానా ఆఫీసు ఎక్కడ అని వాకబునై తెలిసికొని తిన్నగా ఆఫీసులోకి వెళ్ళాడు. అక్కడ పనిలో మునిగివున్న మాస్తా ఈ చున అట్టహాసముచూచి కంగారుపడి లేచి “మాఆఫీసుగారు తెలవుమీద వెళ్ళండి, నాల్గోంబు లయింది.” అన్నాడు, ఆఫీసులోనుంపట్టిన పెద్దమనిషి కాబోలు అనుకొని, “టర్న్, నాన్సెక్స్! నేనే ఆఫీసురుని; టెయ్యలొగ మాస్తావూరుకుంటావే? బుడిచా! సామాను దింపి లోపల పెట్టు” అని కసరకొనేసరికి ఆదీద్రాహ్మకు వణుగుతూ వెళ్లి ఆఫీసుగారి అజ్ఞను నెరవేర్చాడు.

తరువాత గుమాస్తాను తీసుకొని హోటల్ కు బయలుదేరి నారు, బొజ్జయ్యగారు. హోటలు లో బ్రాహ్మణపంక్తిని కూర్చుని భోజనంచేసి, డబ్బు గుమాస్తాయిస్తాడని మేనేజరుతో చెప్పి తిరిగి ఆఫీసుచేరినాడు.

ఆఫీసులోకి రాగానే మొట్టమొదట వ్రాసినకాగితం యేఘంటే, తాను రాగానే గుమాస్తా దండం పెట్టకపోవుటకు సంజాయిషీ యివ్వవలసి. ఈకాగితం గుమాస్తాకు ఇచ్చి పరుండ దానికి ఆఫీసుబల్లలమీద పరుపువేయబోతూ వుండగా జవాను వచ్చాడు. బొజ్జయ్యగారు మండిపడ్డాడు, ఆలస్యంగా వచ్చి నందుకు. మామూలువేళే ప్రకారం జవాను వచ్చాడు పాపం “నేటినుండి నువ్వు ఆఫీసుకు రావద్దు. నిన్ను పనిలోనుంచి తొల గించినాను” అని ఉత్తరువు పాలించినారు బొజ్జయ్యదొరగారు. జవాను ఏడుస్తూ అక్కడే నిలువబడ్డాడు.

పరుపుమీద దేహమును వార్చినపదినిముసలలో ఆవుల్లో కంతా పెద్దమనిషి కొండప్పుగారు వచ్చాడు కొత్తఆఫీసుగారి దర్శనం చేసుకుందామని.

కొండప్పుగారు రావడంచూచి గుమాస్తా తనకొత్తఆఫీసురు గారిని మెల్లగా పిలిచినాడు. “నిద్రపోతూవుంటే శత్రుతావా? బుద్ధిలేనిగాడే!” అని అరిచినారు బొజ్జయ్యగారు. “అయ్యా! ఈయన కరణంగారండి-సద్బుద్ధివాణులు వెనుకటిఆఫీసురు గారికి వీరికి తాలాస్తేహం.....” అని గుమాస్తా యేదోవిధంగా సద్ది చెప్పబోతూవుంటే, “కరణాలయితే ఎవరికి గొప్ప? మేము శిష్టుకరణాలము, కరణాలకంటే ఎక్కువవాళ్ళమే! ఇప్పుడు సమయంకాదు పొమ్మను, ఆకరణాన్ని.”

చురీకాస్తనేపటికి హోటలు మనిషి, అయిదాళ్లరు బ్రాహ్మణ కరణంగారు ఆఫీసునకువచ్చి మధ్యాహ్నం బ్రాహ్మణులతో కూర్చుని హోటలులో భోజనంచేసినందుకు సంజాయిషీయిచ్చుని గట్టిగా అడిగారు. దీనికి జవాబు చెప్పలేక జవానును పిలిచి వారందరిని గంటికివెయ్యవన్నాడు. బొజ్జయ్య. జవాను నవ్వు తూ నిలబడ్డాడు. బొజ్జయ్యకు కొంచెం పొగరు తగింది; “గుమాస్తా! నువ్వేనా వాళ్లని పంపించెయ్యకూడదా” అన్నాడు. “మొదట నేచెప్పినట్టువంటే ఇంతమట్టుకు చాడుగదా! ఇప్పుడు నావశము తప్పింది.” అని తప్పుకున్నాడు గుమాస్తా. “పోనీ, మీరంతా కట్టకట్టుకు గంగలాడిగినా నాకేమో అపకారము జరి గదు- వెఆఫీసుని మావాడే” అనుకుంటూవుండగా బొజ్జయ్యకు తెల్లగాం వచ్చింది. తనకు ఉద్యోగయిచ్చినతయన చనిపోయి నాడు! పొరలివస్తూవున్న విచారమును కొంత ఆపుకొని ‘తరువాత మాట్లాడుతాను వెళ్ళండి’ అని తన్ను చుట్టుముట్టినవారితోచెప్పి కొని తల్లి తుణుక ఆఫీసువిడచి వెళ్లి బట్టాకుదుర్చుకొని చెడల వాడలో తనతల్లివున్నయిల్లు చేరాడు, రాత్రి పదిగంటలకు బొజ్జయ్య.

మామూలుపరామర్శకబుర్లు జరిగినతరువాత, “నాయనా! ఇంక మనకి ఈయింటికి బుణం తీరింది. నేను కూడా నీతో ఉద్యోగపువూరికి వస్తాను. కన్నపడి చదువుచెప్పించాను. నీఉద్యో గం కళ్ళచూడాలని చాలా వుత్సాహంగా వుంది.” అని బొజ్జయ్య తల్లి సీతాబాయిమ్మ కళ్ళనీళ్లు తుడుచుకుంటూ అడిగింది నోడు కును. “సరే, రే” అన్నాడు బొజ్జయ్య. సీతాబాయిమ్మ మాటలు కట్టిచేసింది. అప్పటికి తెలతెల్లవారుతూ వుంది. వీధి అరు గుమీద పండుకున్న కొడుకుదగ్గరకు వచ్చి విగ్గరగా పక్షపతే పిలిచి బండి తీసుకురమ్మని అరచింది. కాని బొజ్జయ్య పటకకపోవడం చేత ప్రయాణబదిలికచేత గాధనిద పట్టింది కాబోలు ననుకొని శత్రుదామని తిటిమీద చెయ్యివేసింది సీతాబాయిమ్మ. ఇంక ఏముంది! వళ్లు బొందలొక ఇల్లుపడి వున్నది. దేహము బిరు నెక్కింది. లోపలనుంచి దీపంపట్టుకు వచ్చి చూచింది. ఇంకెక్కడి బొజ్జయ్య!

ఈకబురు తెలియగానే పోలీసువారు చుట్టుకున్నారు. శవాన్ని ఆనుపత్రిక పంపారు. వివంతిని చనిపోయాడని డాక్టరు గారు నిర్ధారణచేశారు. అప్పుడు సీతాబాయిమ్మతోకం చూసిన వాళ్లలో కంటు తడిబెట్టినవారు లేరు. కాని ఎవరేమి చేయగలరు?

ప్రణయలత

[బుడమగంట వెంకటరమణయ్యగారు]

ఉ. ‘చేతులఁ జాప నేల నికఁ జిక్కదు పండ’ని పల్క నేల? నిం జేతులఁ బట్టి ముద్దిడఁగఁ జిత్తమునందు తలంచినాడ; నీ వెంతటిజాణవే చెలియ! వేములు నామదిఁ గాంచ నెంచితో! పంతుము లేల యింక, నినుఁబాయఁగఁ జాలను జెంతఁజేరుమా, సీ. కనుసన్న లొకవేళఁ గాంచి భావప్రపంచ మందు నీ వెన్నంటి మమతతోడ నగుమొగం బొకపరి నావంకఁ ద్రిప్పటఁ గాంచి సంతనవార్ధిఁ గలయఁ దిరుగు చుంటి; నొక్కొకవేళ సోయగంబునఁ జెంతఁ జేరవచ్చెడి నిన్నుఁ జేరవరుగు గీ. నంతలో మాయమగుచుంటి వెంత చిత్ర మింక నైనను కరుణతో మెలఁగరాదె? ప్రణయలత కాలవాలమై పరఁగువాడఁ గనుము, గుణవల్లి మానసకల్పవల్లి. గీ. భూమణంబులు గూర్చంగ భూతి లేదు; బాలండని తల్పు టనుచితభావ మగును; రమణి! దేహంబు త్నూభంగురంబు గాదె! కాంగిలి నొసంగ రావేల కరుణతోడ.

జయంతి కామేశముపంతులుగారు

[వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు]

పుణ్యశ్రోత లయిన కామేశముపంతులుగారి చరిత్రమును శ్రీశంకర, సుబ్బారావుపంతులుగారు సారస్వతానుబంధములో ప్రకటించిరి. అది నాకు మిక్కిలి ఆనందము కూర్చినది. విశాఖపట్టణముజిల్లాలో కామేశముపంతులుగారి కీర్తిని పలువురు కీర్తించుచుండగా వింటిని. ప్రకటించవలసిన దనుకొంటిని. ఇప్పుడు సారస్వతానుబంధములో శ్రీ సుబ్బారావు పంతులుగారు ప్రకటించినవిషయములు గాక, నేను విన్నకథలు కొన్ని వ్రాయుచున్నాను:—

పంతులుగారు నిత్యాన్నదానవ్రతులు గదా! బబ్బట్లతో జరిగిన యొక నాటి సంతర్పణమున, వంటవాడు సాయంకాల మంటికి పోవుచు పెద్దపల్లెరము నుండిగా బబ్బట్లను పెట్టుకొని కొనిపోయినాడట! కామేశముపంతులుగారి తల్లి దానిని చూచెను. రాత్రి తమారునిదగ్గరకు వచ్చి “నామనా! నీయన్న ప్రదానములకు సంతర్పణములకు సంతోషమేకాని దొంగతనముల క్రిందకూడ సామ్య నాశముగలు చూడలేకున్నాను. నీ వేమి విచారించుచున్నావో” అనెను. తమారు, “దేమిటిఅని అడిగెను.

నేడు వంటవాడు కొన్ని వందలు బబ్బట్లు పల్లెమునిండుగా పెట్టుకొని ఎత్తుకొనిపోయినాడు. సంతర్పణలో పదివంది భోజనముచేసిన తల్లి పిగిని యిటువంటివికూడ జరుగుచున్నవో నిబ్బరించుట కష్టముగానా” అనెను. అదిపని పంతులుగారు “సరే, అమ్మా! బొద్దన రానీ వానిని చీవాట్లు పెట్టుదును నీవు విచారపడకు” మన్నాడు.

ఉదయము వీడియరుగుమీద పంతులుగారు పలుదోముకొనుచు వంటవానిరాక చూచి తల్లిని పిలిచి తల్లియెదుట వానిని విచారించిరి. ఏమిరా! నిన్న సాయంకాలము బబ్బట్లు పల్లెము పట్టుకొనిపోయినావట నిజమేనా” అని; అదిడు ఇంట్లో పిల్లలకి తీసికొనివెళ్లి నా ననెను. పనికిమాలినవాడా! నీ కేమిబుద్ధిలేదా! బొద్దిబబ్బట్లుతింటే కడుపునొప్పి వస్తుందని యెరుగవా, శీఘ్రముగా తోపలికిపోయి బారీచెంబునిండా నేయి తీసికొనిపో! వెంటనేపో ఈలోగా పసిపిల్లలు ఇంటిదగ్గర తింటారెమో! ఆదైన బాధపడతారు.” అని చీవాట్లు పెట్టి నేతివారీ యిచ్చి వెంటనే ఇంటికి పంపిరి. అమ్మా! సంతర్పణలు చేయుట సంతోషమే నంటివిగదా! ఇదే మనుకొన్నావు! వెంటమీద పార వేయడ మనుకొన్నావా? మఱియొప్పుడు నిట్టివానిగుర్చి నీవు విచారము పెట్టుకొనకు. నీచేతనైతే నీవుకూడ ఎవరికైన నింత పెట్టుచుండుము. గృహనిర్యాసభారము నామీద నున్నది నీ కెందుకులే ఈచింత” అని మందలించిరి.

కామేశముపంతులుగారు మంచి భోజనపుష్టి కలవారు. గుమాస్తా కేసులరికార్డును వినిపించుచుండగా, ఆలకంచుచు విశాలమయిన కచేరీసాదటిలో నీచివరనుండి యాచివరకు అచివరనుండి యాచివరకు రానునామెచ్చారణము చేయుచు పచారు చేయుచుండెను. ఆ సాదటిలో రెండుప్రక్కలను రెండు దండెములకు రెండు చక్రకేళియనటిపండ్లగెలులు వ్రేలుచుండగా నిటువచ్చినప్పు డీగెలలోని దో, పండు అటుపోయినప్పు డాగెలలోని దోకపండు ఆగరించుచు రెండుగెలలను కడతేర్చుట నొక నాడొక పెద్దమనుష్యుడు చూచి యచ్చెరువు చెందినాడట!

కామేశముపంతులుగారి రొకనాడు భక్త్యభోజ్యములతో జించారగించి, బరంపురమునుండి శ్రీకాకుళమునకు గాబోయిన మేనాననారీమీద ప్రమాణమై వచ్చుచుండిరట! త్రోవలో ఎండలో వారికి హెచ్చుగా దప్పిపుట్టెను. అని యజ్ఞపిపట్టుగా నుండెను. మంచిసీరు కానరాలేదు. సంకటపడుచున్నారు. త్రోవలో నెదురుగా నొకబ్రాహ్మణుడు కానవచ్చెను. ఆయనను పిల్చి “ఎవ్వరవు ఎక్కడికి వెళ్లుచున్నా” వని పంతులుగారి రడిరి. “అయ్యా మానీ ఫలాని గ్రామము. నా తమారునికి ఉపనయనము జరుగవలసియన్నది. నేను బీదవాడను. కామేశం పంతులుగారు మహాధర్మాస్థులు బరంపురములో నున్నారని విన్నాను. వారేమయిన సహాయము చేయుదురేమో దానితో ఉపనయనము జరుపుకొంద మని యాచించిపోవుచున్నాను” అనెను. వెళ్లుదువుగాని నేను మిక్కిలి దప్పినియున్నాను. ఈచెంబునిండ మంచితర్థము తెచ్చి పెట్టగలవా పుణ్యము కల్గును” అని పంతులుగారి రడిరి! ఆబ్రాహ్మణు డానవారీబోయాలను, బిక్కిలంబ్రతులను వారిప్రాధమమును చూచి ఎవరో గొప్పయు ద్యోగి యనుకొని వారిదగ్గరనున్న పెద్దచెంబును తీసికొనిపోయి అడ్డుపట్టుల నెక్కడకో ఉన్న బావినుండి చెంబునిండుగా తియ్యని చల్లనిమంచినీరు కొనివచ్చి యిచ్చెనట! పంతులుగారి

చెంబెనునీరు త్రాగి తృప్తిచెంది బ్రాహ్మణుడా బ్రదికించి వయ్యా! కాని పాపము నీవువెల్లి లాభములేదు. కామేశంపంతులుగారిమనున నప్పుడు లేడు. మరల నింకొకతూరి పోయి చూతువుగాని, యీసారికి ఓనిని తీసికొనిపోమని చెప్పి సవారిలో తలగడక్రింద రాకగా బోశియున్న రూపాయల నా పెద్ద చెంబునిండ నింపి చేతికిచ్చి “నీ విచ్చిన మంచినిటివిలవ దీని కంటే హెచ్చునుమా కొని పోమి” అనిరట. బ్రాహ్మణుడు ఆశ్చర్యము భొందెను. ఆచెంబులోని రూపాయలు ఆయిదాటు వందలకు తక్కువయుండవట. పరమానందభోతుడై బ్రాహ్మణుడు, “వెదకబోయితిగ కలదగిలెను. మీరేనా కామేశం పంతులుగారు! మహానుభావా! మహాదాతవయ్యా! దొడ్డప్రభవ వయ్యా!” అని కైవారము చేయుచు మల్లి తన గ్రామమునకు వెళ్లెను.

భావ్యమయ్యంగా రొకవత్సమందయ్యవో రెండవవత్సమం దసంతాచార్యులుగా రుండవలసినదే అని హైకోర్టు వక్టీల్లలో నభివేదయశము గాంచివారు, ఆంధ్రభాషాభిమానులు నగు పనపాకము అసంతాచార్యులుగారను జయంతి కామేశము పంతులుగారును మదరాసులో సహపాతులుగా నుండెరట! అసంతాచార్యులుగారి నే కొండ తానందాచార్యులుగారిని పేర్కొందురు. అసంతాచార్యులుగా రయిదాటు మానములకు వైకుంఠవాసు లగుదురట! నేను మదరాసుకువచ్చి వారి వాత్సల్యమునకు బాత్రైతిని. కామేశము పంతులుగారి మహా నీయతను వారు పలుమారులు ప్రశంసించుచుండెడివారు. ఇప్పుడు స్మరింపగల్గిన దిది యొక్కటి.

ఒకవ్యాజ్యముతోఁజూన అసంతాచార్యులుగారు వక్టీలుగా విశాఖపట్టణమా బరంపురమా కల్గిరట! అదే తొలితూరి వారా తేతనున కరుగుట! బాలకృష్ణుడగు కామేశముపంతులుగారింటనే వా రుండిరి. దాక్షిణ్యత్యులు ఒపార్దేశమునకు వెళ్లునప్పుడు చెంబువెంటగనిపోవు నలవాటు లేదు కావున అసంతాచార్యులుగా రావాడు సాయంకాలము ఊరవెలుపలి కరిగి, అక్కడ నొకముగలియాడుది కానరాగా, “ఇక్కడ నెక్కడైన నొక గుంటను చూపుతావా పోవలెను” అని అడిగిరట! ఆముగలిది “నీజిమ్మడ! నీ కేమి పోగాలము చెప్పినదో నన్ను గుంటను చూపుచుంటావా” అని తిట్టుచు మొగన మెటికలు వెలుచుచు తొలగిపోయెనట! అమానము చెంది యసంతాచార్యులుగా రింటికివచ్చిరి. కాని కామేశముగారితో దీనిని జెప్పలేదు. వ్యవహారము ముగిసినతర్వాత ప్రయాణమునాడు కామేశముపంతులుగారి తండ్రిగారు అసంతాచార్యులుగారిని సంభావించుటలో నిట్లనిరట: “అయ్యా మాగుంటుడు మీనవాసముచేత నీమాత్రము వ్యాపిలోనికి రాగల్గిన డు.” అసంతాచార్యులుగారిమనసు అన్యత్ర ఉన్నట్లు కన్నపైను. బదులు సరిగా చెప్పలేదు. ఏమో యోచించుచుండెడిమి అని వా రడిగిరి. తనకు లిగిన పరాధము చెప్పిరట అందఱు నవ్విరట! కామేశము పంతులుగారు శ్రీరామభక్తు లనియు నిక్కిరీపులనియు మహానీయు లనియు సంతాచార్యులుగా రుచ్చెప్పించెడివారు. వారిశతకములసంతాచార్యులుగారే తొల్ల నచ్చువేయించిరి. లక్షలకు లక్షలుగా నార్జించినవారయినను కామేశంపంతులుగారు తమ సర్వస్వమును ధగ్ధకార్యములక్రిందనే వేచ్చించిరట. ఔర్ధ్వక్షిపిక మునకుగూడ నట్టి పెట్టలేదందురు.

బ్రహ్మశ్రీ గౌతమాతారమని ప్రసిద్ధిగాంచిన శ్రీపాద రామకాన్తులవారు వీరిసహాయముచే బొబ్బిలియందు వేదాంత కాస్తాభ్యాసము నొనరించిరి.

చా త్రి క ము
“వి ద్యా ర్థి”

తగల బిహాసార నయ్యు చాతకము నీవు చెలగి యలపురందరునె చూచింతు గాని శ్రీ లూగిచి కంటుబడువారి కెలక జనవు జన్మ మన్నను నీదియే జన్మ మను. అయిన నొకమాట జెప్పెద నాలకింపు మిగల దగల గొన్ను బ్రాణము తెగయుచున్న వారిదము లని యన్నింటిక గోరక బోకు మరలు నశనిపాతంబుచే నలరు నవియు. నట్టియాత్మాటముల జూపి పాటునవియు నిడెడియట్లులు గనబడి మిడుకునవియు గలవు మఱి యొక్కమాట యాఘనలభంగి నీలధూమంబు చరియించు నింగి నొకట వాని వేడుట నభిమానభంగ మను ను గాని బిందుల నొకరెంటిక గాంచక బోవు. విశ్వమున జీవనదమయి చెలయుచున్న జేరు ఘనమైన మింటిపై బాటుచున్న మానధనము చాతకంబున కొసంగ నంబుదను! నీదుజన్మ కృతార్థ మగును.

ఆంగ్లభాష, ద్రావిడభాషలు

ఇంగ్లీషుభాషకును తెలుగు, అరవము, కన్నడము మొదలగు ద్రావిడభాషలకును నేమైనను మైత్రి గలదా? తెలుగులో వ్రాయుట ఇంగ్లీషున Write అనుమాటల కు క న్న డ మలో బరి, అరవములో వరి అనునది వ్రాయుట, గీయుట అనునర్థముల నిచ్చుచున్నవి. మనలో పిల్లలకు అక్షరములను నేర్పుటలో మొదట నేలమీద వాటిని చాచుగా చెక్కి యుంచి ఆగిలలో పిల్లవానివ్రేలు పట్టి దిద్దింతుట గలదు. తర్వాత అయిదు బరలు వచ్చిన కనుచున్నాము. ఇదిగాక తాటియాకుమీద గుంటముతో వ్రాయునప్పుడు గాట్లుపడుచున్నవి. గనుక వ్రాయుట Write అనుకబ్బములు ఇట్టి వ్యుత్పత్తిని నూచించుననేమో ఆలోచనీయుము.

2 ఇంగ్లీషు ‘Made’ అనుపదమునకు కన్నడములో మాడ అనునది గలదు. ఇది Mere Coincidence. కాకతాలి య మ న వ చ్చు వా? Tailor అరవములో త్రైయల్ (కట్టుట) తెలుగున తొయ్యలి, Crack (పిచ్చివాడు) అరవములో కిరుక్క, Spread-అరవములో పరత్తు తెలుగున పరచు, Akode అరవములో వీడు కన్నడములో వీడు తెలుగున విడిది, Vain అరవములో వీజ్ (నృధా) Tiffin అరవములో తీవణ్, తీని, తెలుగున దాణా Home అరవములో అఘమ్ Husband (derivation hus a house huandi Inhabiting) అరవములో అఘమ్ + ఉ దైయాక-అఘయి దైయాన్ - ఇల్లుగలవాడు- Pannage (పంచలంఠి)-, అరవములో పండికి పని (పన్ని). AWay అరవములో క్కలి (లి) (వయి) Round అరవములో ఉరుకై, papa అరవములో అప్పా తెలుగున బాబు, Mamma-అమ్మ hen (fcwl) అరవములో హెన్ కోల్లి (లి) కన్నడములో హెణ్ణ అనగా అడవి, Kea (-చూపు) -కన్న, leaf (leaves) అరవము ఇలై, కన్నడము ఇలవు. One అరవములో ఒన్ర (ఒణ్ణ) wife-అరవములో వెప్ప, వెప్పటి - (ఉంపుడు), Attie - అటక, Cottage - గడిసె, Lidgeel - కట్టె, put-పెట్టు, Dine-తిను, bed-పడక, Cairn అరవములో కున్ర తెలుగున (చిన్న) కొండ, Cut (Compare) (కత్తి) plough అరవములో విశగు (తెలుగు పలుగు), split అరవమున పిరీ, Cove (Sheltered passage) తెలుగున కొవ అరవమున కొవై, sink-ఇసుకు, Cheek - చెక్కిలి, siec-చీకు, Cot - అరవములో కట్టల్, thread అరవభాతువు తిరు (తిరట్టు) Go కన్నడములో హోగో, pulp తెలుగున పప్పు అరవములో పురుప్ప, boy అరవములో పయ్యోన్, path అరవములో పాదై, no అరవములో అన్న Cool అరవములో కుళుకుళు, కులిర్-plum అరవమున ప్లూ (ళ) మ్, ఈమొదలగు శబ్దములను పోల్చి చూచినయెడల ఆశ్చర్యము పొడముచున్నది. ఈమాట లన్నియు అదిమవాసులు అనాగరికదశయం దుండువలలు ఉపయోగించు సామాన్యపదములై యున్నవి. ఇందువల్ల బ్రిటిషు ద్వీపములో ఆంగ్లమును అనగా ఆంగ్లో - కాన్కణ్ భాషను మాట్లాడుచుండిన అదిమవాసులను, అర్చ్య సంస్కృమునకు పూర్వము తెలుగు, అరవము కన్నడముమొదలగు ద్రావిడభాషలు మాట్లాడు అదిమవాసులను ఏకాలమునందో యెచ్చటినో సహవాసము ఉండియుండె ననియు, తర్వాత తెగలు తెగలుగా చీలిపోయి రనియు అనుమానము కలగక మానదు. ఇది వరిత్రాంశము గనుక బుద్ధికాలులు విమర్శింపవలెను.

భాను

హిందీ - తెలుగు
బాలశిక్ష 0-6-0
మొదటి వాచకం 0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ ౧-౦-౦.
తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు
విలయిన సులభతైలిని వ్రాయజిసిని.
లిసాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయ,
7, రెంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

ర స తం త్రము

[మూండలిక శ్రీరామశర్మగారు]

అభిలక్ష్యమందనానకు దైన బ్రహ్మదేవునిచే రచింపఁబడి యాయుర్యేదమున రసతంత్ర మొక స్వతంత్రభాగముగాఁ బరిగణింపఁబడుచున్నది. అయ్యుత్తమైన యాయుర్యేదమును బుష్పిగణము గ్రహించి, యందుచేత్రము విస్తారముగా నుండుటచే వారు, వారివారిగ్రంథములందుఁ బ్రథమమున ప్రపంచోత్పత్తి, మనవస్థరూపము, ద్రవ్యాదులు, వానిస్వరూప పరిణామలక్షణాదులను, విమర్శించి చూపి వాని కన్యోన్యసంబంధము కలుగఁజేసి, వివర్థముకలుగకుండ నుపాయములను బోందు పటిచి అధిభౌతికజ్ఞానముతోపాటు ఆధ్యాత్మికజ్ఞానమునగుడ బోధించుచు సర్వజనోపయోగముగా ననేకగ్రంథములను రచించి లోకమునకు విక్సించి హితము చేసిరి. అట్లులే రసతంత్రకారులు గూడ, అధిభౌతికరసాక్షజ్ఞానముతోపాటు యోగాసభవిజ్ఞానమునగుడఁ బొందుపటిచి, వారివారి పాండిత్యముల, శక్తులు మొదలగువాని నన్నింటిని జూపుచు, రసతంత్రమును సర్వజనోపయోగముగా రచించిరి. అయ్యుత్తమగ్రంథము లన్నిటిలోను రసతంత్రము ప్రధాన మయిన దని చెప్పవలసివచ్చును. దీని నాదిత్యుడగు మహేశ్వరుడు, మర్త్యులొకమున కుపదేశించెను. ఈశ్వరుడు యోగప్రియుడు వనోపాయపులను బంధించి, మన్యకుని జయించి సర్వకాలసర్వావస్థలయందును, యోగముద్రాబద్ధుడై హిమవత్పర్వతమున నివాసము చేయుచుండను. ఈశ్వరాశికులగు నితరయోగిగణము లీశ్వరచిత్తయోగశాస్త్రమును రసతంత్రమునఁజేర్చి రసతంత్రమే యోగశాస్త్రముగాను, యోగశాస్త్రమే రసతంత్రముగాను, గుణకర్మప్రభావములచే నరిపోల్చి రెంటి నైక్యపటిచి రచించిరి అట్లు రచించినవారిలోవికారదుడు, కపాలి, మతమాండీలుడు, భాగ్యుడు, మారసేనుడు, రఘుభూషణుడు, శంభుడు, సాత్త్వికుడు, సరదాహనుడు, ఇంద్రుడు, గోముఖుడు, కలంబి, వ్యాధి, నాగార్జునుడు, సురానందుడు, నాగబోధి, యశోధనుడు, ఖండేడు, కపాలి, బ్రహ్మ, గోవిందుడు, లంపకుడు, వారి మొదలగు నిరువదయేదరు, రససిద్ధప్రధాతకు లైన యోగులు ముఖ్యులుగా రసతంత్రముచేయుచును గ్రంథములఁ జెప్పఁబడితి. తరువాత రసాంతుశ్చైరవుడు, నంది, స్వచ్ఛందీరవుడు, మంధానరవుడు, కాకచండీశ్వరుడు, వాసుదేవుడు, ఋష్యశృంగుడు మొదలగు వారు క్రియారూపముగా నీశాస్త్రము నాచరించి, రసేంద్రతిలక, భాంజీ, యోగి, మైథిల మహాదేవ, రసేంద్ర, రత్నాకర హరిశ్చంద్రప్రభృతి పండితఁజములతో నాలోచనపూర్వకముగా విమర్శించి జీవోపయుక్తముగా, సిద్ధరససమాహమును, సంగ్రహపటచి లోకమునకు హితము చేసిరి. వానిని మరల వాగ్మిట్టాచార్యుడు మొదలగు ననేకు లనేకగ్రంథములుగా రచించిరి. ఆ విషయము లన్నిటిని చరిత్రాంశములతో విమర్శనపూర్వకముగాఁ దెలియఁజేయుటకు విద్యుత్సమీక్షస్థంభములకు సాధ్యమగును గాని నాయటి యల్పరూపులకు శక్యము కాదు. ఆ విషయ వట్టుంచి, రసతంత్రమునగుర్చి యిచ్చుట కొంచెము తెలియఁజేయుచున్నాను.

ఈతంత్రమున, రసములు, మహారసములు, ఉపరసములు, లోహములు, వాని గుణవిశేషములు, కుద్ధి, సత్త్వి, దృతి భస్మప్రకారములు, రోగనివారణోపయుక్తముగా వివరింపఁబడినవి. దీని నభ్యసించుచు రందఱును బూర్వ మొకమతముగా నున్నట్లు గ్రంథపరిచయముచే జూచిన స్పష్టమగును; అదియే రసేశ్వరమత మని చెప్పవచ్చును. వీరి సిద్ధాంతమున శరీరమునే యాధారముగాఁ దీసికొనిరి. అనఁగా “శరీర మాద్యం ఖలు ధర్మసాధనం” “ధర్మార్థకామ మోక్షాణా ముపాగ్మ్యం మూలముద్యతే” అనునట్లు శరీరమును దోషరహితముగాఁ జేసికొని ముక్తిని బొందవలయునని వీరివాదము. అయ్యివిషయమై యనేక కర్మములు నిరూపించిరి. ఈశ్వరరచితయోగశాస్త్రమున, మనస్సు, వాయువులు, వీర్యము, వీనిని య మని య మాదుల చే దోషరహితముగాఁ జేసి, సప్తవర్ణములతోడను, సప్తధాతువులతోడను, కూడుకొనిన శరీరమున, ప్రాణాయామ, ప్రత్యాహార ధ్యానాదులచే స్థిరపటిచి, జాలోద్యాణాది బంధములచేతను, భూచరీ, భేదర్యాది ముద్రలచేతను, బంధించి అనాహతశబ్దగ్రహణములచేతను, చిత్తశుద్ధిరసములచేతను, లయము చేసి, యోగాగ్నిచే యథాక్రమముగా, బక్యము చేసి న, మూర్ఛితము, లేక ఉన్మత్తవస్థ లేక సమాధి లేక

అజరామరత్వము, చేహూరు నని చెప్పిన విధమునకే, రసతంత్రమున బాహ్యముగా రసమును ధాతువును గ్రహించి, దానిని మనస్సు ఆత్మ, వీర్యము, మొదలగువానికి సరిపోల్చి యట్టిప్రభావము కలదిగాఁ జూపి, యుక్తములీకాదులచే రోధనచేసి, గంధక, తాళకాద్యపరిగమలచే లయముచేసి, యేడుపూతలు పూసిన గాజుకుపైయందుంచి, యంత్రాదలండు, యథోచితముగా యంత్రించి, మందమధ్యమతీవ్రాగ్నులచే గ్రహముగాఁ బక్యముచేసి యగ్నికణముల పీఠించి, పాకమును గ్రహించి, సాంగశీతలము చేసి తీసి చూచిన పూర్ణచంద్రతల్యముగా ప్రకాశించుచు, భస్మమగును, అనఁగా చలనరహితమగును. అట్టిదాని నేవనచే నజరామరత్వము చేహూరు ననియు, సర్వరోగములు దూరమగు ననియు, మోక్ష మిచ్చుటచే కలదనియు, ననభవ పూర్వకముగా సిద్ధాంతము చేసిరి. ఇంక ననేక మార్గాక్రియలు రసయోగశాస్త్రమునందు వర్ణించిరి. వారి విధముగా నర్పించుచు, బాహ్యపదార్థములను, గుణధర్మవిశేషములచే సాదృశ్యములయిన యితరదేవతలతో సరిపోల్చియు, వాని, వానిక్రియలను, పురాణేతిహాసపుత్రములకు సాదృశ్యము చూపియు దమజ్ఞానగరిమను వెల్లడిచేయుచు, రసతంత్రమున నాత్మజ్ఞానమును బోధచేసిరి. కేవలము రసతంత్రమే కాదు, పూర్వజ్ఞానచే రచింపఁబడిన యితరశాస్త్రములగుడ భౌతికజ్ఞానముతోపాటు ఆధ్యాత్మికజ్ఞానమును బోధచేయుచున్నయవి. అట్లు బోధించుట పూర్వసంప్రదాయమై వచ్చుచున్నది. కాని నేటిపాశ్చాత్య గ్రంథములను జూచిన నట్టి జ్ఞానమిందు క్షణము గనిపింపదు. అపాతవుచేతనే నేడు దేశము, భాగ్యహీనమయి, జ్ఞానశూన్యమయి, పరహస్తగతిమై, యథోగతికి వచ్చినదనుట అందఱును ప్రత్యక్షప్రమాణముగా గోచరించుచునే యున్నది. అది యట్లుండుదము. ప్రస్తుతేషమయ మేమనెన రసమును నుత్తమదేవతతో సరిపోల్చి అది భక్తియుక్తముగా భక్తిఁజూ, స్మరణ, ధ్యాన, దాన, పూజనంబులను వైదువిధములఁ బూజించిన, సర్వపాతకములు దూరమగు ననియు, దర్శనమాత్రమున శతాశ్చమేధఫలము కలుగు ననియు నిక ననేకవిధములుగా వర్ణింపబడినవి. పూర్వోక్తవిషయములచే జూచిన రసతంత్రము కర్మపరమయిన యోగశాస్త్ర మని చెప్పక తప్పదు. దీనిని బాగుగా గ్రహించి, యనుభవపూర్వకముగా నాచరించి, సిద్ధిని బడయవలయును. అట్టివారు రససిద్ధి లభింపదురు. యోగసిద్ధులకును, రససిద్ధులకును తారతమ్య మిందుకయినను గనిపింపదు. వీరు సకలవిషయమును దయతోఁ దుల్యముగాఁజేయుదురు. అనఁగా లోకమున కజరామరత్వము చేహూరునట్లు చేయుదురు. ఇట్టిసిద్ధులు రసము నాత్మశుభ్రముగా వర్ణించిన దెందుచేత ననఁగా, నయ్యది ధాతువులలో నత్తన మయినది. నాశనరహిత మయినది. అనేకసమయములం దనేకాకృతులు దాల్చి మరల స్వస్వరూపమును పొందుచున్నవి. మఱియు నిందు బరహత్మన్యాయమున, నితరధాతువు లన్నియు లీనమగుచున్నవి. ఎట్లనఁగా, కాష్ఠేషధములందు నాగమును, నాగమునందు వంగమును, వంగమున కుల్లమును, కుల్లమునఁ తారమును, తారమున స్వర్ణమును, సీగ్ధము రసమునందును, లీనమగుచున్నవి. ఇట్లేకాంతముతో ప్రకాశించు నావరంజ్యోత్ని లేక రససిద్ధిని, లేక మోక్షమును, పొందుట కేవలము వైరాగ్యముచే నెంతయు త్రము సాధ్యముగాదు. తుణభంగురమై, జరావ్యాధిరఁజురుణములతోఁ గూడుకొనిన శరీరమున మహాసింహుడు వీలుపడదు. అయ్యది నిర్మలమయి, మనోరీతమయి, కేవలము యోగానుభవగోచర మయి యున్నది. జ్ఞానతపోఽభ్యయనసదాచారములచే బొందవచ్చును. భక్తిపరాయణులు, యోగాభ్యాసరతులు నాపరమాత్మకు పొందుట కనేకప్రయత్నములు చేసి, చెప్పటకలవి నీ కష్టములకు లోనై యాకష్టములచే నాత్మను కుద్ధిచేసి అనఁగా కష్టము లాత్మపరీక్షయగా భావించి ధర్మమును విడనాడక, ఉన్నత్రుడై చివరకు సిద్ధిపొందుటలే, రసతంత్రాభ్యాసములు గూడఁ గష్టములకుఁ జిక్కుకొని, మిక్కుటమయిన వైరాగ్యమును పొంది, సంకల్పితకార్యముఫలించువఱకు విమనక తడేకీక్షతో సాధించుచు జీవితము సిద్ధిపొందుదురు. ఇట్లుయోగ, రసతంత్రములకు సాదృశ్యము చూపి, రసమునకుఁ బ్రాముఖ్యము నొసగి రచించిన గ్రంథము లన్నియు, సంస్కృతమున నుండుట చేతను, మఱియు ననేకసాంకేతికపదములతోడను, ద్వంద్వార్థవాక్యములతోడను, అంతరంగికోదేశ్యములతోడను, నిండియుండుటచేతను చాలఁజ కర్మము దుర్భాగ్యమయి యున్నది. అట్టివానిని నాచరించువారు దెల్లము కష్టసాధ్యము కాన, పండితులు, మహానుభావులగువారు, నాత్మార్థమున, నిష్ప్రగ్రంథములను, స్వభావలీనిక గ్రంథకర్తయందేశ్యముల ననుసరించియు, సంప్రదాయము ననుసరించియు, దేశకాలాదులకు విరోధము కలుగకుండ ను రచించి, పూర్వులకేర్పిరి, స్వభావాకేర్పిరి, లోకమున నిలుపుదురని, నామభిప్రాయము. రోగనివారణోపయుక్తముగాఁ జెప్పఁబడిన రసగ్రంథకాదిధాతువులనుగుఱించి యిచ్చుట నాకుఁ దెలిసినంతవఱకును నాకేక్కిలది క్లుప్తముగాఁ జెప్పవచ్చును.

“పాస్తు”

(ప్రథమభాగము)

ఆంధ్ర సారస్వతమునం దిక్కులమున :వూరచనము పుట్టించుచున్నది. ఇట్లు సారస్వతాభివృద్ధికి తోడ్పడునాయన విషయము వివాదాస్పదమైతి. క్షయముకానివాడగు రిమల్లి కమలాక్షిమగు విశేషము. నాధారముగైకొని నిక నకల నర్జునయెడల గలగజేయూ అభిరుచియొగిటి. క్షయముకల సంబంధించిన పూర్వచారిత్రకవిషయముల నాధారముగైకొని కేశభక్తి పూర్వమహామహుల సంస్కృతిని గలగజేయూలు రచించు నదికొగిటి. ప్రస్తుతముకల సంబంధించిన యీపాస్తు నకల యీశ్వరునకును సంఘమునకును యజ్ఞశ్రుతులగుననుబంధించిన కాదు. ఇంత్యది 15 వ శతాబ్దమునాటి క్షయజర్మనీ సంఘోషములను ప్రకటించునట్టిది. రేకల్లు మహాకవి అంగమున వ్రాసినదానికి ఆంధ్రపరివర్తనము. ఇందు పాతకము అసత్తి గలగజేయూటకు క్షయసంఘము క్షయేశము కమలాక్షిమగునని తెలియును లేవు. కాని యట్టి నకలను భాషాకర్తరించుట వలన గల్గుపయోజనము కరదేశము అసంఘము అకలము నాటి విషయము లన్నియును తెలిగలవు. ఈ రేకల్లు మహాకవి సంఘోషనందలి దోషావేషములను ప్రత్యక్షవైదిక్యములను బాగుగ గుర్తించినవాడు. భగవంతుని లీలలనుం దానఁదమును గాంచువాడు. ఆయన నకల దీ నుబంధమగు కర్మము అర్చ్య దృశ్యములకున వెన్నియో గానించును. వానినన్నింటిని అనువాదకులచి శ్రీయుతి వేదురుమాడి శేషగిరిరావు శంకులుగాను స్వీకరించు గుర్తనాచారము గూడ జేపు అనువాద మను భ్రమ గలగజేయూ సహజముగ క్షయశ్రుతివాచక వ్రాసినటులనే వ్రాసిరి. ఈ కలయందు నిష్కల్పమగును ప్రణయము బాగుగ వర్ణింపబడినది. అద్దానికి గల్గి య వాంతరములే దానికి వన్నె దెచ్చుట. ఇందు అనాంకారమును నుచ్చయమునను దాంధతను గూర్చియు గానించిన కర్మము అపూర్వములగు నుచ్చి. అధు మదాంధతను గూర్చి కర్మమును బదివివపుడు కాదంటరాని వర్ణనము జ్ఞాపి కచ్చెను.

ఈ పాస్తుకథ సంతు భూతకథియొకరు నడుపుచుండెను. ఇందు జర్మన ప్రభువుయొక్కయు ఇరవీ సరియొక్కయు వృత్తాంతము బహిర్గతము జేయబడెను. పాస్తు ధైరసాని కథ రెండవభాగమునందు పూర్తి యగును. ఈ భాగమున పూర్తిక జనువునప్పటికి పాతకము రెండవభాగమునకు పాస్తు కథ యెట్లు ముగియునా యని యెరుగు జూచుచుండఁగలరు.

ఈ భాషాకర్తరణఁజునుచ్చి యొకంత జెప్పకలయును. వాగు, మూలమున నున్న పేర్లె యొంచబడిన, మూడపే ర్లెము యును జెట్టలేను. మూలము నాధారముగ జేసికొని అనుకరించును స్వరముగ జూగిన జేరొకనల గాదిది. మక్కికమ్మక్కి అంగములమున నెట్లున్నదో అట్లులే పరివర్తనము జేయబడినది. అంగము దెలియని పాతకముల యీపేర్లు యీ స ఘమున కొంతవరకు అపరిచితముగ నుండవచ్చునుగాని కొంత మూరము జదువుకొలదియె పరిచయము గలిగి అభివదిగలగలదు. ఇట్లు ఆంధ్రమున పేర్లను మార్చునంద నున్నదట్లులు పరివర్తనము జేయుట క్రొత్త ఫక్కియేగాని యియ్యదియే రాజమూలముని చెప్పవచ్చును. అనువాదము స్వతంత్రముగ సరిశీలనఁజుండెగాని భాష కొంత క్లిప్తముగను సంస్కృత దీర్ఘమూస భూయిష్టముగను నుండి సామాన్యులకు గభీరముగ దోషవచ్చును. లాని కథ నను సరించుట కియ్యది ప్రతిబంధకము నుండుట లేదు. వర్ణనముల పట్ల భగవంతుల ప్రకృతి వైచిత్ర్యమును వర్ణించు పట్ల అనువాదము స్వీయప్రతిభను జూటి, ఇట్టివిలులు బగనిధముగ పారనశ్యములకు ప్రయోజుపరముగ నుండి పరదేశ పరసంఘము స్థితితుల దెట్లును గాని స్వదేశ స్వసంఘ సమకాలముకల సంబంధించిన నకలగుడ ఈ గ్రంథకర్త రచించిన ఆంధ్ర సారస్వతముకల వన్నె దెచ్చెనరని నమ్ముచున్నాను.

ఈగ్రంథమురాజమహేంద్రవరము నరస్యగ్రంథమండలి వారిచే ఆగ్రంథము 15 వ పుష్పముగ అద్దెపల్లి లక్ష్మణస్వామి గావే ప్రకటింపబడినది. ఈమండలివారు నరసభరితమగు నకల లోకములను ప్రచురించు ఆంధ్ర సారస్వతముకల కెంతయేని నేరజేయుచున్నారని చెప్పవచ్చును. ఈగ్రంథమున కలయువారు రాజమహేంద్రవరము నరస్యగ్రంథమండలివారి వ్రాసిన బడెగలరు. తెల 1-8-0

ಶಿಕ್ಷಕರು:— 'ದಲ ವಿವರಗಳು' 24-2-28ನೇ ತೇದಿನ
ಯಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಜೇವಿವ 2ನೇ ಶಿಕ್ಷಕ-ಮಾನ್ಯ ಸ್ವತಂತ್ರರು ಮತ್ತು ಇತರ
ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್‌ಗಳು ಕಮಿಟಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿನ ಸಲಹೆಗಳು ಯಾವುದೇ ವಾರದ ನಿರ್ಧಾರ
ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ (ವಿವರಗಳಿಗಾಗಿ ಅ ಗೆರೆದಿರುವುದು 2.) (ಬಿ. ಎಲ್. ಪಿ.)

లాస్యబరీ, కళులకు వాలా, మాకర్జనుగాడ్లు వైరెటివా
రలో సంతక ముద్రించి. ఈ కార్యమునకు ఏర్పరుపబడిన "ఇం
డియను డిపెన్డెన్సు" నీకింతవరకు 24 సవరణలు మూర్తము
జేయని వారు ప్రకటించిరి. జె. సేనుగారినిదికి కొకాధికారిగ
నంటెను.

A UNANIMIOUS VOTE OF CONFIDENCE

THE great minds of the country, the most gifted, the most intellectual and the most shrewd men, of position, power, prestige in public life, trusted and honoured alike by the people, have passed a singularly unanimous vote of appreciation on the work of THE MADRAS AYURVEDIC PHARMACY, Ltd. Gentlemen who have been trained to observe things and deduce correct conclusions therefrom, have observed the work of this Pharmacy and have arrived at only one conclusion.

WHETHER it is an Official or a Non-official, a Brahmin or a Non-Brahmin, a Moderate or an Extremist, an Independent or a Conventionalist, a Swarajist or a Congressman, a Co-operator or a Non-co-operator, their opinion is unanimous on one subject.

THEY may have a hundred differences, a hundred opinions, a hundred programmes; they may speak from a hundred platforms; they may be inside the Council or out—it makes no difference on this matter. Their voice is unanimous in their appreciation of this Pharmacy.

THIS IS WHAT THEY SAY

NO PARTY
NO SPLIT
NO DIVISION

A group of experienced and eminent men considering the work of The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., unanimously pass a vote of Confidence. That is your Guarantee.

The great Desabandhu and
Staunch Swarajist
Sriji Chitta Ranjan Das.
President of the National
Congress, 1922.

"It has given me great pleasure to accept the invitation of Ayurveda Ratna Pandit Dr. N. V. Sri Ramacharlu, Ph. D. Sc., to visit The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., of which he is the Managing Director. I have had the pleasure of noting from the very large number of Testimonials and communications received by him of the excellent results achieved by the use of the Medicines of this Pharmacy, particularly the 'Siddha Kalpa Makaradhwaja,' on the part of many people in several provinces of India, European and Indian, Parsi and Christian, Professional Medical men and Laymen alike. It is unnecessary for me to reiterate my Faith in the value and efficacy of the ancient and valuable Ayurvedic System of Medicine of this land whose resuscitation through the efforts of gentlemen like Dr. Sri Ramacharlu is but one sign of the great National regeneration and revival that we are now passing through. I trust that this Institution will flourish and be a means of great help to suffering humanity in the land."

31st May 1923. (Sd) C. R. DAS.

The Hon'ble Dewan Bahadur
Sir P. Rajagopalachari,
K. C. S. I., C. I. E.
(Member, India Council)

"It has given me great pleasure to visit The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., of which Dr. Sri Ramacharlu is the Managing Director. After the eloquent testimony to the efficacy of Ayurvedic medicines borne by my esteemed countrymen, Messrs. C. R. Das and C. Y. Chintamani, anything that I may say may appear superfluous. The correct knowledge and use of

Indigenous medicines should be of great help to the practitioners of the English system; and I wish this Pharmacy a long career of usefulness."

27th Dec, 1923. (Sd) RAJAGOPALACHARI.

The Veteran Politician and
Staunch Congressman
Sriji C. Vijayaragavachariar.
President of Indian National
Congress, 1920.

I was intending for over a year to visit The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., and have had the pleasure of doing so to-day. Everything is neat and inviting. But what struck me most is the testimony of the high value of the Medicines especially 'Siddha Kalpa Makaradhwaja' from persons who used them and that in language and spirit perfectly genuine."

18th April 1923.

(Sd) VIJIARAGAVACHARIAR.

The Hon'ble Sir A. P. Patro.
(Minister, Government of
Madras.)

It gave me great pleasure to go round the various shelves packed with Ayurvedic Medicines prepared at The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., of which the learned and talented Pandit Sri Ramacharlu is the Managing Director. It is needless for me to add to the eloquent testimony borne by those who actually used and have been treated by the medicines especially 'Siddha Kalpa Makaradhwaja' famous medicine in Indian System—with the knowledge and learning of Pandit Sri Ramacharlu a Scientific system could be established and when it is clearly explained, the Oriental system of medicine will appeal to the West. The concern has to be worked on a Scientific and business principle. Every care is taken to prepare the medicine according to the Shastras and the various pre-

scriptives are fully examined before application. In a spirit of service and devoted to relieve the suffering humanity the work is being carried on; it is bound to find proper encouragement. The system followed in this institution is very laudable and deserves success.

4th February 1924.

(Sd) A. P. PATRO.

The Hon'ble C. P. Ramaswami
Aiyar, C. I. E.
(Law member, Government of
Madras)

"At the invitation of Mr. Sri Ramacharlu I had pleasure of visiting The Madras Ayurvedic Pharmacy Ltd. After perusal of the numerous Testimonials to the Efficacy of the Medicines prepared and sold at the Pharmacy, I can certify to the very useful work turned out by those responsible for the Institution. It is run on up-to-date and careful lines and if the Indigenous Science of Medicine is cultivated in a Scientific Spirit and with Assiduity, as it is apparently done here, it has a great future."

I wish him all success in his laudable enterprise."

1st Feb. 1924.

(Sd) C. P. RAMASWAMY AYYAR.

The Hon'ble Dewan Bahadur
T. N. Sivagnanam Pillai.
(Minister, Government of
Madras)

"It gives me much pleasure to visit The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., and I am greatly impressed by what I have seen. The medicine for the efficacy of which Dr. Sri Ramacharlu has secured numerous testimonials from grateful patients and distinguished visitors are arranged in a tasteful manner and the institution is a practical demonstration of the superiority of the Ayurvedic System of Medicine."

31st January 1924.

(Sd) T. N. SIVAGNAMAM.

The following Gentlemen have also spoken highly of our Pharmacy.

The Hon'ble The Rajah of Kollengode, Member, Executive Council, Madras.
" " The Rajah of Panagal, Chief Minister, Madras.
" " Dewan Bahadur L. D. Swamikannu Pillai, President, M. L. C.
" " Justice V. Ramesam, Judge, High Court, Madras. [Travancore,]
Rao Bahadur R. Veeraraghava Iyengar, Chief Justice, High Court,

THIS VOTE OF CONFIDENCE on the Pharmacy by the leading gentlemen is the Safest Guarantee to you that the products of this Establishment are perfectly genuine, harmless, reliable and efficacious.

"SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA"

(REGISTERED)

THE GREATEST NERVE TONIC OF THE DAY IS OUR PREMIER PREPARATION.

It is the result of correct preparation from correct ingredients according to correct Ayurvedic formulae and under the most advantageous conditions. It contains some of the most valuable ingredients in the Hindu Pharmacopoeia, such as gold, Provala, Mukta, Loha etc. It is a most potent cure for all acute and chronic diseases, such as.

ACIDITY	BRONCHITIS	DYSMENORRHOEA	FEVER	IMPOTENCY	MELANCHOLIA	PARALYSIS
AMENORRHOEA	CONSUMPTION	DYSPEPSIA	GLEET	JAUNDICE	MENORRHOEA	RHEUMATISM
ANÆMIA	DIABETES	ECZEMA	GONORRHOEA	LEPROSY	NEURALGIA	SPERMATORRHOEA
ASTHMA	DIARRHOEA	EPILEPSY	HYSTERIA	LEUCORRHOEA	OBESITY	SYPHILIS, VENEREALS ETC.

60 PILLS FOR A COMPLETE CURE, Price, Rs. 10. (TEN), Postage Extra.

The Premier Indian Chemists and Druggists—under the Managing Directorship of

Ayurveda Ratna Pandit, Dr. N. V. SRI RAMACHARLU, Ph. D. Sc.

THE MADRAS AYURVEDIC PHARMACY, Ltd.

[Authorised Capital :—Rs. 2,00,000

*

Paid up Capital :—Rs. 1,50,000]

Head Office : 44, Govindappa Naicken St., G. T.

Telephone : No. 1034.

Reg. No. 151.

KALPAM Madras.

MADRAS.

City Branch : 2/4, Mount Road.

Telephone : 837.

Royapettah Branch : 39, Bazaar Road.

Laboratory : 'KAMALALAYA' Mylapore.

Rajavid Sri Bamandasji
152 Harrison R

* * * * *
 నేను, జాతరాల కుటుంబం వంటివారు పాఠశాలను గ్రహి
 తితిని. (నేనా పాఠశాల) రీతిని బాణాది వధువునున్నాయి.
 అంతటాను పునరుద్ధరణగానే యున్నాయి. తానీత బాగుగ
 నున్నది. శ్రీరంగం శ్రీమీనారి కథలను పాఠశాల బాసుగ పు
 ద్దేయించుచున్నది.

155 చమ్మామళిదు, బొంబాయి.

యశస్సులు ట్రేడర్లు చేసికొనుటకు ప్రారంభించినప్పుడు

యశస్సులకు దాడి పెరగటకు ప్రారంభించినప్పుడు, వారు స్వయంముగానే ట్రేడర్లు చేసికొనుటకు నేర్చుకొనవలెను. అట్టి వారు ఉపయోగించతగినది గిల్టెట్టే సేఫ్టీ రేజరు.

దీనిని ఉపయోగించుటకు నిపుణత నవసరము లేదు. అది వెంట్రుకలను విషవక శుభముగా ట్రేడర్లు చేయును. ముఖమునందు గాయములు తగులదు, చర్మమునందు నొప్పి యుండదు, కొద్దిగా వ్యయ మగును; ఒకే కత్తి అనేక ట్రేడర్లులకు ఉపయోగపడును.

డైమండు వర్తక గురుతుగలదే శ్రేష్ఠమైన గిల్టెట్టే రేజరు, కత్తులు అని తెలిసికొనును. వాటికిబదులు మరియొకటిని మీరు కొనకుండుటకై జాగ్రత్తపడుదు.

Representative: MULLER & PHIPPS (India), Ltd.

Bombay Calcutta Madras Karachi Rangoon

SAFETY
RAZOR

Made in Boston, U. S. A., By the Gillette Safety Razor Company

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అన్యూరన్టీ కంపెనీ లిమిటెడ్.

స్థాపితము
1874

జాబిలి సంవత్సరము
1924

గొప్పమూలధనముగల హిందూ దేశ భీమాకంపెనీ హక్కుదారులకు కల్పించిన దాదాపు మొత్తము 8,00,00,000 ఆస్తులు 6,00,00,000 వైగానే గలదు. సంపత్తి అదాయపుపన్ను రూ. 1,00,00,000 వైగానే గలదు. హానినివారించు 80,00,000 వైగానే గలదు.

అధిపతులు	ఈ దిగిననల్లరులు
అధ్యక్షులు	బెంగళూరు
అధ్యక్షులు	బొంబాయి
అధ్యక్షులు	కలకత్తా
అధ్యక్షులు	కోలకాతా
అధ్యక్షులు	మద్రాసు
అధ్యక్షులు	రాజ్ కోట్
అధ్యక్షులు	రాజ్ కోట్

భీమా చేయించుటకు యిష్టముగలవారు రందరము తక్షణము చేసి దానివలన గలగు లాభమును పొందుతుంది. దీని లాభములు యింకా ఎక్కువగా అభివృద్ధిచేసి నూతనములగుట. ఓరియంటల్ మిక్సిడ్ లాభకరమైన ప్రత్యేక సదుపాయములనిచ్చును. అది మిక్సిడ్ లి జననముతో మొదలు.

ప్రతిభలాభముల పాలిసి, పరిశీలనలకు ప్రత్యేక పాలిసిని ఉన్నగునవి తెలుపు వివరముల పట్టిక కై కంపెనీకి వాయుడు.

Oriental Assurance Buildings, F. E. Vaid Post Box No. 8, Madras. Branch Secy, Bangalore Branch:—No 3 South Parade Bangalore Trivandrum Branch:—Trivandrum.

మానస్తోల్లాసిని మాత్రము

30 మాత్రము 0-10-0 (కది అణాలు)

వెలసలభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణపథకము! శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగెడి వైర్యకాల కీమాత్రము దివ్యావృత్తము. అజీర్ణము, అరుచి, అవులితలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతీయము, పిక్కలు, పూర్వములు, శిరస్సు, ప్రేళ్లు, అన్నలు, మొదలగువానియందు కలిగెడి నొప్పులను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు చేర్చును.

ఈ మాత్రము మేకావత నొప్పులను వెంటనే మాన్పును. యిందు ఆనేకవిషధులు చేరినవి. అనుభవము గల ఔషధముగుటచేతను పరమశాస్త్రజ్ఞులు యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:— ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్టు నిడుమోలు, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

నూతన ప్రచురములు

అమృత పోతనామాత్య ప్రణీతము	
ఆంధ్ర భాగవతము	1-8 6-0-0
డిటో మేలుపతి 2 సంపుటములు	8-0-0
ఆంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము	1-8 5-0-0
అనందరంగ రాట్నందము	1-8 1-8-0
అనంతనిధిందము	1-8 0-14-0
శుక్లవేదము	1-8 2-8-0
అభివ్యక్తికారికలు, పటిక	1-8 1-0-0

ఇంకను అనేక సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు ముద్రణలోను, క్యాటలాగులు చూడకొరకము.

సంవిధ్ - రామస్వామిశాస్త్రిని అండ్ సన్స్, హైదరాబాద్, కర్ణాటక.

BEST MEDIUM FOR PROGRESSIVE ADVERTISERS.

THE BUSINESS DIRECTORY

OF INDIA, BURMA & CEYLON.

Published for the mutual Benefit of the
Foreign and Indian Business Houses

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters and Importers, Firms, Factories, Manufactures Mills and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Advertisement Rates in 1924 edition.

Full Page (a copy free)	...	Rs. 150	2 inches Single Column	...	Rs. 20
Half Page	...	80	1 inch. Single Column	...	10
Quarter page	...	50	Name alone in Bold Types	...	5

1 Page in Art Paper in 2 Colour Printing Rs. 200.

Price Per copy Rs. 10 or £ 1 net.

TESTIMONIALS OF

THE BUSINESS DIRECTORY OF INDIA, BURMA & CEYLON.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Jam-e-Jamshed, Bombay.

A mass of useful information relating to the chief cities of India that ought to satisfy the requirements of the most exacting business houses. The information is classified and arranged according to the cities alphabetically that relating to the Presidency towns of Bombay, Madras, Calcutta and Colombo being almost complete and authoritative. A brief but interesting introductory note precedes the information given about each town or place of commercial importance, a feature that adds considerably to the usefulness of the Directory.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Indian Review, Madras.

This is an All-India Directory of useful information for all businessmen. It contains descriptive accounts of trading and import centres in India, Burma and Ceylon, together with a list of trades and business terms in the respective cities. The Directory is amply illustrated.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras, the 1923 edition of which has just reached us. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs tariffs.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

West coast spectator, Calicut.

The Business Directory contains a fund of information which will be found of considerable use not only by businessmen in this country, but also manufacturers, merchants and exporters in foreign countries, desirous of forming or extending trade relations with the Indian Empire.

The Bombay Chronicle.

The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attraction of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of foreign Banks and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

The Cochin Argus, Cochin.

A mass of information of interest and service to merchants, traders, bankers, exporters and importers, commercial travellers, pressmen and others, has been brought together in a very handy form. This Business Directory is a book that should prove a useful addition to any reference library, while it is also calculated in its own way, to help forward the progress of Indian commerce and industry.

Madras Mail, Madras.

It is a well got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. Prefixed to the volume is much valuable information regarding business abbreviations, weights and measures, Indian Customs duties, etc. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the look-out for improving their business.

Editor, The British Printer, London.

You are to be congratulated upon the success of his very substantial volume.

The Western Star, Trivandrum.

The bulk of the publication is devoted to interesting and appropriate descriptive accounts of the principal cities, ports and industrial towns all over the Indian Empire together with comprehensive details of trades, arts and industries, several of these accounts being embellished with illustrations of the principal buildings and places of interest.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections somewhat with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China: Kobe (Japan), Singapore etc. This is a new diversion for which the Directory should be liked, by merchants at wishing to extend their trades in oriental seas. It is nearly printed decently bound and cheaply priced.

The Champion, Calicut.

A business gazetteer of the chief cities, sea-ports industrial and trading towns within the Indian Empire.

Wanted Agents Every Where, Liberal Commission.

Designers, Printers & Publishers :

THE KANARA PRESS, MADRAS

Telegram : "KETHEKI"

Phone 540.

అన్నతాంజనము

కఫహరిచూరము

అన్ని డబ్బీ 1-కి 0-8-0 (6 డబ్బీల మందుగలది) 1-కి రూ 2-0-0
ఈ చూరము మామూలకలచే చేయబడినది.
కఫ్, ఉబ్బు, పి, బా, పి, స, శ్లేష్మము మొదలగువానికి
మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంటనే ముగియవలసింది.

జీర్ణరసాయనము

అన్ని కడుపుల భుజించిన వస్తువులు రక్తమును సరిగా చేయవలసి.
అన్నియు మిగిలిన రోగములకు కారణము. దీనివలన జీర్ణశక్తి
లంబు కలుగును. కడుపునొప్పి, కడుపుబిరుగు, కడుపు
తీసింపను. 26 మార్గల డబ్బీ వెల రూ 1-4-0.

కుష్టుకు తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0 13-0
ఈ తైలము పొడలు, బొట్టి, తెలుపు, నలుపు,
కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

అన్నతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

హానుమాన్ నమ్మ

లోక ప్రసిద్ధ
మైనది.

దీన్ని సమానమైనది వేరులేదు.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి, లిండు బ్రదర్, 12 బుదరువీధి, మదరాసు.

వాణిముత్యాక్రమశాల, బెజవాడ:

అన్న తైలము, రబ్బరు, స్టీల్, రాగి, బంగారము, వెండిసామా
నులపై శక్తులు, బాకులుచేయుట, ప్లేవనరీ సామానులు (609)

ఎంగ్లీవింగు

7-4-1924 తేదియండి

మరలధరలు తగ్గించబడినది

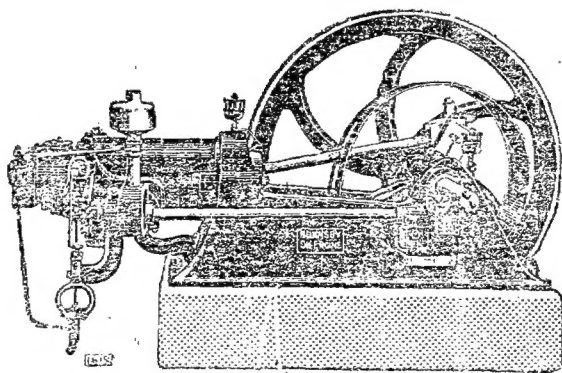
రస్త్ - హార్ న్యు బై

స్టాండర్డ్ టైపు

సుప్రసిద్ధమైన ఈ ఇంజనులు

విస్తారముగా ఖర్చుగుటచేతనే

ధర తగ్గించుటకు వీలైనది.

మాక్రాత్త ధరలు పట్టికిని

నెం ఎ 44:3 ర

చిత్రవిచిత్ర క్యాటలాగ్ నకును

ఇవ్వడే వ్రాయును.

ఆ యిల్ ఎంజినులు

6.45 వి. హెచ్. పి. వరకు అన్ని కొలతలలో గలవు.

SOLE AGENTS IN MADRAS

MASSEY & Co., Ltd.

POST BOX No. 60

MADRAS.